

**Tilinpäätös,
Talousarvion
2019
toteutuma 31.12.**

Hyvinvointipalvelualue

Hyvinvointilautakunta 25.2.2020

PALVELUALUE: HYVINVOINTIPALVELUT

1. TOIMINTA-AJATUS

Palvelualueen toiminnan tarkoituksena on vastata ja huolehtia siitä, että Kemijärven kaupungissa on laadukkaat ja riittävät sosiaali-, terveys-, opetus-, sivistys- ja vapaa-ajan palvelut, jotka tukevat kuntalaisten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä edistävät väestön terveyttä.

2. TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Kemijärven kaupungin ja seutukunnan väestörakenne on painottunut ikäihmisiin ja ikääntyvän väestön osuus kasvaa edelleen. Syntyvyys on alhaista kuolleisuuteen verrattuna. Työttömyys on vähentynyt ja biosellutehtaan investointipäätöstä odotetaan. Kaupungin taloustilanne asettaa haasteita palvelutuotannolle.

Valtakunnallisen sosiaali- ja terveysalan uudistumisen aikataulu on epävarma. Valmistelutyö jatkuu mm. maakunnan yhteisten toimintatapojen suunnittelulla ja käyttöönotolla, palveluiden painopisteiden muutoksilla sekä varmistamalla paikkakunnan hyvät palvelut jatkossakin. Hyvinvointikeskus Lapponian toimintoja kehitetään edelleen tavoitteena monialainen hyvinvointikeskus, joka palvelee laaja-alaisesti kaupunkilaisia ja muita palveluiden tarvitsijoita. Toimintojen kehittämisessä painopisteenä ovat ennaltaehkäisevät, kuntouttavat, kotiin annettavat ja sähköiset palvelut.

SOTE- uudistuksen lykkääntymisestä huolimatta organisaation rakenne olisi perusteltua muuttaa hyvissä ajoin vastaamaan sote- palveluita ja kaupungin omaa toimintaa. Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen jää kaupungin vastuulle, joka tulee valmistella ja konkretisoida laajasti.

Toteutuma 31.12.

Kaupungin asukasmäärä väheni n. 90 hengellä vuoden aikana. Edellisenä vuonna vähennys oli 164. Syntyneiden lasten määrä nousi 42 lapseen. Tulomuutto oli jokseenkin samalla tasolla vuoteen 2018 nähden ja lähtömuutto pieneni jonkin verran. Ikäihmisten suhteellinen osuus väestöstä kasvaa. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa 14,0. Edellisen vuoden joulukuussa se oli 14,8 %. Valtakunnallisen sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistuminen lykkääntyi.

Lapponian palveluja kehitettiin mm. asiakkaiden palautteiden säännöllisellä keräämisellä ja analysoinnilla eri yksiköissä. Sisäistä tiedottamista toteutettiin kuukausikirjeellä henkilökunnalle. Myös paikallisessa lehdessä tiedotettiin toiminnasta ja muutoksista. Palvelusetelin käyttöä laajennettiin vuoden aikana. Toimintoja kehitettiin painopisteiden mukaisesti. Organisaatorakennetta ei muutettu. Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen on edelleen hyvinvointipalvelujen vastuulla. Talouden tervehdyttämisohjelman laatiminen aloitettiin kesän aikana yhteistyössä konsulttiyhtiö Perlaconin kanssa.

3. TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET

Hyvinvointipalvelut vastaa omalta osaltaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Terveyden, hyvinvoinnin ja myös turvallisuuden edistämisen koordinoinnista päätetään ja työ aloitetaan suunnitellusti. Palvelualueen toimintaa kehitetään laajan hyvinvointikertomuksen perusteella. Ennaltaehkäisevässä työssä korostuvat sivistyspalvelut, jotka jäävät kaupungin omaksi toiminnaksi jatkossa.

Palvelutarpeen muutoksiin reagoidaan ennakoivasti. Tavoitteena on edelleen pitkäaikaistyöttömien ja vaikeasti työllistyvien aktivointi ja työmarkkina-aseman parantaminen sekä työmarkkinatuen kuntaosuuden alentaminen. Laitoshoitopaikkoja vähennetään ja resursseja kohdennetaan kotiin annettaviin palveluihin. Ulkopuolisten toimijoiden palveluita hyödynnetään mm. palvelusetelijärjestelmän avulla.

Palveluiden laatua arvioidaan säännöllisesti ja keskeiset tulokset julkistetaan. Palvelualueen sisäistä ja ulkoista viestintää tehostetaan.

NHGn avulla selvitetään talven aikana kehittämistoimenpiteitä, joilla on toiminnan laatua parantavia ja säästövaikutuksia. Tavoitteena on analysoida ali- ja yliresursointia, ennaltaehkäisevän työn vaikutuksia, palvelujen tasoa ja riittävyyttä sekä muiden kuntien hyviä käytäntöjä. Työskentelyssä käytetään myös eri kuntien vertailutietoa. Loppuvuoden kehittämiskeskustelujen kohteena ovat vammaispalvelut, päihde- ja mielenterveyspalvelut, työllistämispalvelut, kotihoito ja kotisairaanhoido sekä lasten ja perheiden moniammatilliset palvelut. Kehittämiskeskusteluja jatketaan kevään aikana ja niiden päivien teemat päätetään myöhemmin. NHGn laatimien raporttien perusteella tehdään tarvittavat päätökset toiminnan kehittämiseksi.

Toteutuma 31.12.

Terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisen yhteyshenkilö on sovittu. Perusteltua on vielä valmistella kaupunkitasoinen tulevaisuuden vastuurakenne. Aikaisemman soteuudistuksen toteutumisen seurauksena se olisi jäänyt jäljelle jäävälle kuntaorganisaatiolle.

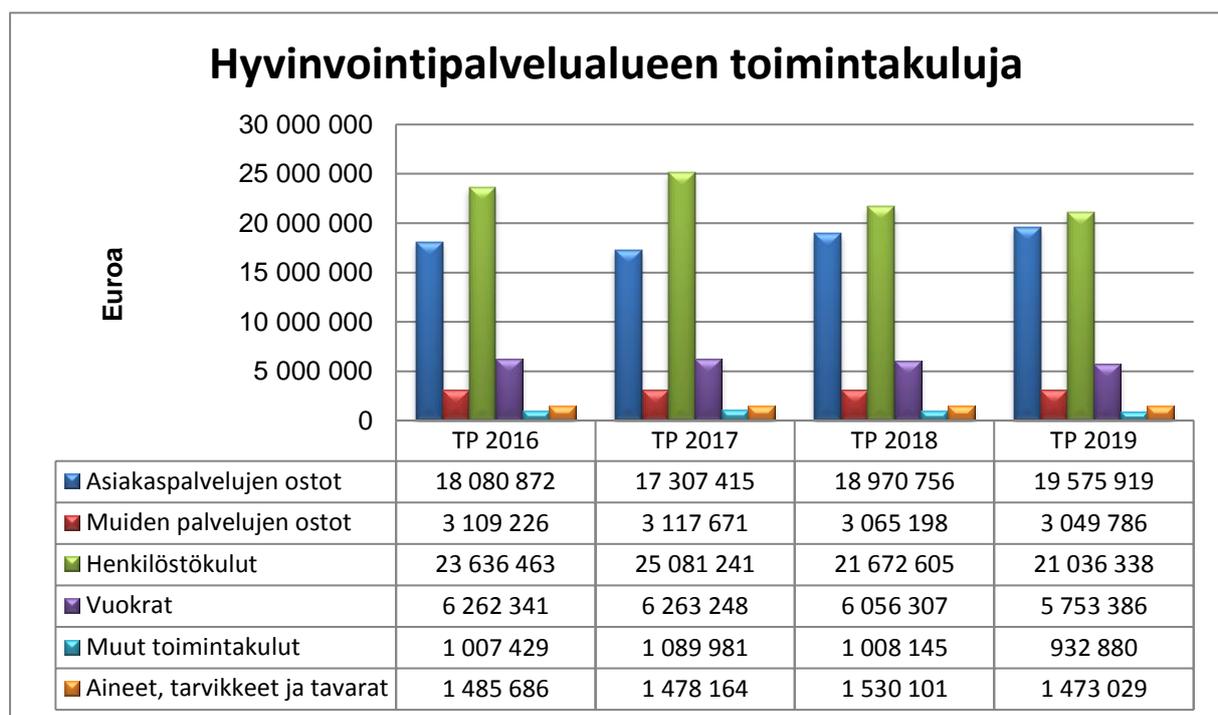
Työmarkkinatuen kuntaosuus ei pienentynyt henkilöstövajauksesta johtuen. Laitoshoitopaikkoja pyrittiin vähentämään, mutta asiakkaiden siirtäminen jatkopalveluihin ei onnistunut mm. syystä, että tehostetun asumispalvelun ja palveluasumisen paikkoja ei ollut tarpeeksi. Palvelusetelin käyttöä laajennettiin. Palveluiden laatua arvioitiin ja mm. perusopetuksen osalta tulokset käsiteltiin lautakunnassa. Viestintää toteutettiin henkilöstökirjeen ja paikallisen median avulla. Toimintoja kehitettiin konsulttien avustuksella ja muualta saatujen hyvien käytäntöjen avulla. Kesän aikana aloitettiin talouden ja toiminnan kehittäminen Perlaconin kanssa.

4. Talouden tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA+LTA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Toimintamenot	-56 250 711	-55 888 467	-55 337 360	-56 210 312	-53 100 000	-52 580 000
Toimintatulot	5 827 240	5 645 932	5 022 110	5 315 186	4 950 000	4 950 000
Toimintakate	-50 423 471	-50 242 535	-50 315 250	-50 895 126	-48 150 000	-47 630 000

5. Toiminnan tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA+LTA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Vakin.virat ja toimet 31.12.	445	376	380	357	388	387
Henkilöstömenot €	-25 081 241	-21 672 605	-21 033 080	-21 036 338	21 400 000	21 350 000
Muutos %		-13,6	-2,9	0,02	1,8	-0,2
Palvelujen ostot €	-20 425 086	-22 035 954	-21 991 290	-22 807 706	-20 400 000	-20 300 000
Muutos %		7,8	-0,2	3,7	-0,4	-0,5
Toimintakate €/asukas	-6 637	-6 817	-6 753	-6 991	-6 641	-6 662

Väestö 31.12.2019, 7280, Tilastokeskus.

Palvelualueen ja vastualueiden talouden toteutumaraportti on tulostettu järjestelmästä **11.2.2020**.

6. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Valvonta jakaantuu sisäiseen ja ulkoiseen valvontaan. Ulkoista valvontaa harjoittaa tarkastuslautakunta, kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, hyvinvointilautakunta, ministeriöt, ope-
tushallitus sekä esim. Lapin ELY ja AVI. Palvelualueen sisäisestä valvonnasta vastaavat kaikki tilivelvolliset ja esimiehet. Esimiehet vastaavat tiedonkulusta ja raportoinnista sekä ohjaavat ja valvovat alaistensa toimintaa. Sisäistä valvontaa ja riskien hallintaa toteutetaan myös kehityskeskusteluissa ja henkilöstökokouksissa.

Erityisenä sisäisen valvonnan kohteena on tulevana vuonna ulkoistetut palvelut.

Toteutuma 31.12.

Valvontaa toteutettiin omana työnä ja myös ulkopuolisten toimijoiden, kuten Karvi (Koulutuksen arviointikeskus) ja AVI (aluehallintovirasto), avulla. Toiminnan valvonnassa erityisenä kohteena oli ulkoistetut palvelut, joita käytännössä oli ikäihmisten ja vammaisten tehostetun asumisen palvelut. Tarkastuksista ja valvonnasta raportoitiin lautakunnalle. Kesällä 2019 päivitettiin sosiaalipalvelujen ja terveystieteiden palvelujen valmiussuunnitelmat, jotka osaltaan vastaavat myös riskienhallinnasta.

VASTUUALUE: VARHAISKASVATUSPALVELUT

1. TOIMINTA-AJATUS

Varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat lakisääteisiä varhaiskasvatuspalveluja päiväkodeissa. Esiopetusta toteutetaan Kallaan päiväkodissa, Särkelän koulun tiloissa sekä väliaikaisesti Elinkaaritalon tiloissa. Aamu- ja iltapäivätoimintaa toteutetaan Hillatien, Särkelän ja Isokylän kouluilla sekä päiväkodeissa.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää.

Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on edistää lapsen kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä.

Varhaiskasvatus, esiopetus sekä perusopetus muodostavat lapsen kasvun ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle.

1.8.2017 voimaan tullut Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on varhaiskasvatuksen järjestäjiä oikeudellisesti velvoittava määräys. Määräyksen mukaan kunta on velvollinen järjestämään varhaiskasvatusta niin laajasti ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa on tarvetta. Varhaiskasvatuksen valtakunnallisen ohjauksen tarkoituksena on luoda yhdenvertaiset edellytykset varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten kokonaisvaltaiselle kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle.

1.9.2018 voimaan tulleen varhaiskasvatustilain- ja asetuksen mukaan varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päättäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Laissa korostuu lapsen ja vanhemman tai huoltajan osallisuus toiminnan suunnitteluun ja arviointiin.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön nimikkeet on muutettu varhaiskasvatustilain mukaisesti varhaiskasvatuksen opettajaksi ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajaksi.

2. TUOTTAVUUSTOIMENPITEET JA -HANKKEET

Varhaiskasvatuksen palvelutarve on jatkanut kysyntää etenkin vuorohoidon osalta. Työelämän muutokset sekä lapsiperheiden paikkakunnalle muutto ovat lisänneet varhaiskasvatuspaikkojen kysyntää.

Vuorohoidon tarpeeseen vastaamiseksi selvitetään lisäresurssin tarve henkilöstön ja tilojen osalta. Jyväskylänpuiston päiväkodin laajennusosan valmistuminen helpottaa vuorohoidon tarpeeseen vastaamista.

Palvelujen mitoituksen ennakointi on haasteellista, jonka vuoksi ruuhkatilanteissa voidaan joutua tekemään myös väliaikaisia ja räätälöityjä ratkaisuja. Vapaita varhaiskasvatuspaikkoja tulisi olla tarjolla läpi toimintakauden. Päiväkotien lapsimäärää tarkastellaan ja arvioidaan toimintakauden aikana. Mikäli lapsimäärässä tapahtuu vähenemistä, tilanteeseen reagoidaan suunnitelmallisesti.

Toteutuma 31.12.

Jyväskylänpuiston päiväkodin laajennusosaan on suunniteltu tilat kahdelle vuorohoidon lapsiryhmälle. Nykyinen ryhmä jaetaan kahteen ryhmään suuren lapsimääränsä vuoksi.

Lapsimäärää tarkastellaan ja arvioidaan säännöllisesti ja päiväkodeissa on tehty järjestelyjä tarpeeseen vastaamisessa. Särkelän päiväkodin toinen 3-5 -vuotiaiden lasten ryhmä muutettiin 1.8.2019 alkaen 1-5 -vuotiaiden lasten sisarusryhmäksi, jotta saatiin lisää alle kolmevuotiaiden lasten varhaiskasvatuspaikkoja.

Kallaan päiväkodin 1-3 -vuotiaiden lapsiryhmä muutettiin ajalle 1.8.2019 -31.7.2020 1-5 -vuotiaiden lasten sisarusryhmäksi, jotta saatiin lisättyä 1-5 -vuotiaiden lasten varhaiskasvatuspaikkoja tarvetta vastaavaksi. Ryhmärakenteiden uudelleen tarkasteluun vaikutti se, että päiväkotiin tarvittiin kaksi esiopetusryhmää aiemman yhden sijaan. Tämä onnistui muuttamalla toinen 3-5 -vuotiaiden lapsiryhmä tilapäisesti esiopetusryhmäksi ajalle 1.8.2019-31.7.2020.

3. TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TOT. 31.12
1. Jyväskylänpuiston päiväkodin laajentaminen vastaamaan varhaiskasvatuksen toiminnalle asetettavia tavoitteita.	Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun erilaisten toiminnallisten keinojen kautta. Vanhempien ehdotuksia ja toiveita kartoitetaan vanhempainilloissa sekä kyselyllä. Henkilökunta osallistuu toiminnan suunnitteluun ideoimalla toimintaympäristön rakentumista. Monialainen yhteistyö.	Lasten haastattelut. Lasten tuottama materiaali. Järjestetyt vanhempainillat ja kyselyt. Henkilöstön suunnittelupalaverit. Monialaisen yhteistyön toteutuminen.	Lasten haastatteluja on tehty ja lapset ovat muun muassa piirtäneet unelmien päiväkotia. Paikallisessa Perheiden päivä-tapahtumassa muutkin kuin Jyväskylänpuiston päiväkodin lapset saivat piirtää unelmien päiväkodin. Vanhempainillat pidettiin ja kysely toteutettiin. Henkilöstön suunnittelupalaverit on pidetty sovitusti. Monialaista yhteistyötä on tehty eri toimijoiden kanssa.
2. Riittävä määrä kelpoisuusvaatimukset täyttävää henkilöstöä.	Kelpoisuusvaatimukset täyttävän henkilöstön rekrytointi varhaiskasvatuksen opettajien ja lastenhoitajien tehtäviin. Palkkausjärjestelmä tukee henkilöstön rekrytointia.	Haettavana olleissa tehtävissä on kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilöstö. Toimiva palkkausjärjestelmä.	Varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin ei ole saatu kelpoisuusehdot täyttävää henkilöstöä. Lastenhoitajan tehtäviin on saatu palkattua kelpoisuusehdot täyttävää henkilöstöä. Varhaiskasvatuksen opettajan tehtävien rekrytointiin helpotukseksi otettiin

		Henkilöstön täydennyskoulutus.	Koulutusten määrä.	käyttöön rekrytointilissä. Koulutukset toteutuvat pääosin koulutussuunnitelman mukaisesti.
3.	Varhaiskasvatuslain- ja perusteiden mukainen laadukas kasvatus ja opetus.	Vuorohoidon laadun varmistaminen ja tarpeeseen vastaaminen. Monialaisen yhteistyön kehittäminen. Lapsen tuen tarpeen tunnistaminen ja tuen järjestäminen.	Vuorohoidon tarpeeseen on vastattu riittävästi tilaratkaisuilla ja varhaiskasvatuslain- ja asetuksen mukaisella henkilöstömäärällä. Neuvolatyöryhmän toiminta on käynnistynyt. Oppilashuoltotyöryhmän kokoukset. Havainnointi – ja arviointimenetelmät ovat käytössä.	Vuorohoitoryhmässä on varhaiskasvatuslain- ja asetuksen mukainen henkilöstörakenne. Neuvolatyöryhmä kokoontuu säännöllisesti. Oppilashuoltotyöryhmä on kokoontunut sovitusti. Menetelmät ovat käytössä.

4. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Jyväskylänpuiston, Kallaan, Särkelän ja Metsämiehentien päiväkotien vastaavien lastentarhanopettajien tehtävät muutetaan varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviksi vuoden 2019 aikana. Jyväskylänpuiston päiväkodissa aloittaa työnsä päiväkodin johtaja alkuvuodesta 2019. Kallaan, Särkelän ja Metsämiehentien päiväkoteihin perustetaan yksi yhteinen päiväkodin johtajan virka loppuvuodesta 2019 tai alkuvuodesta 2020. Päiväkodin johtajan pääasiallisiin tehtäväalueisiin kuuluvat päiväkotien pedagogisesta ja työnjohdollisesta toiminnasta vastaaminen. Lisäksi tehtävään sisältyy yksikön toimintaa ja henkilöstöä koskeva esimiestyö yhteistyössä varhaiskasvatuspäällikön kanssa.

Vuorohoitoryhmään tarvitaan varhaiskasvatuksen opettajan tehtävä toistaiseksi voimassa olevana. Ryhmään tarvitaan lisäksi varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, jotta toiminta pystytään järjestämään tarpeen mukaisesti. Mikäli nykyinen 1-6. vuotiaiden lasten vuorohoitoryhmä joudutaan suuren lapsimäärän vuoksi jakamaan alle kolmevuotiaiden ja yli kolmevuotiaiden lasten ryhmiin, tarvitaan molempiin ryhmiin varhaiskasvatuksen opettaja sekä riittävä määrä varhaiskasvatuksen lastenhoitajia.

Varhaiskasvatuspalveluissa on tällä hetkellä yksi varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, joka toimii varahenkilönä sijaistaen kaikkien päiväkotien henkilöstön poissaoloja ja on todettu, että tarpeeseen ei pystytä vastaamaan riittävästi yhdellä varahenkilöllä. Tämän vuoksi v. 2019 alkaen tarvitaan lisäksi vielä yksi varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, joka toimii toisena varahenkilönä.

Eläköitymisen myötä varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävä muutetaan varhaiskasvatuksen opettajan tehtäväksi.

Varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle tarvitaan henkilökohtainen erityisavustaja, tehtävään tarvitaan varhaiskasvatuksen lastenhoitaja.

Useita varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviä on hoidettu määräaikaisesti henkilöillä, joilla ei ole kelpoisuutta tehtävän hoitamiseen. Tehtävät tulevat uudelleen haettavaksi v. 2019 aikana.

Toteutuma 31.12.

Jyväskylänpuiston, Kallaan ja Metsämiehentien päiväkotien vastaavien lastentarhanopettajien tehtävät on muutettu varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviksi.

Jyväskylänpuiston päiväkodin johtaja aloitti virassa 1.5.2019 alkaen. Hän vastaa myös Kallaan päiväkodin lähiesimiestyöstä 31.7.2020 saakka. Särkelän päiväkodin johtajan valintaprosessi alkaa v.2020 alkuvuodesta, tehtävään sisältyy myös Metsämiehentien päiväkodin esimiestyö 31.7.2020 saakka ja Kallaan päiväkodin esimiestyö 1.8.2020 alkaen.

Vuorohoitoryhmän varhaiskasvatuksen opettajan tehtävä oli haettavana keväällä 2019. Tehtävä jäi täyttämättä toistaiseksi voimassa olevana, koska siihen ei ollut kelpoisuusehdot täyttäviä hakijoita. Tehtävää hoidetaan määräaikaisesti ei- kelpoisuusehdot täyttävällä henkilöllä. Vuorohoitoryhmään valittiin lastenhoitaja.

Varahenkilönä toimiva varhaiskasvatuksen lastenhoitaja aloitti tehtävässä 1.4.2019 alkaen.

Varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävä muutettiin eläköitymisen myötä 1.8.2019 alkaen varhaiskasvatuksen opettajan tehtäväksi.

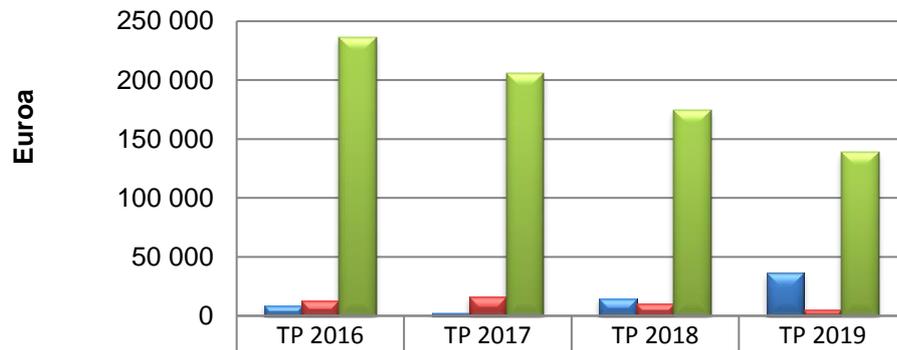
Henkilökohtaisen erityisavustajan palkkaamisen tarve siirtyi alkuvuodelle 2020.

Varhaiskasvatuksen opettajien tehtävät olivat haettavana v. 2019 aikana, mutta niihin ei ollut kelpoisuusehdot täyttäviä hakijoita.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Toimintamenot	-2 800 687	-3 047 793	-3 046 400	-3 054 557	-3 050 000	-3 000 000
Toimintatulot	323 895	275 923	249 600	298 805	250 000	250 000
Toimintakate	-2 476 792	-2 771 870	-2 796 800	-2 755 752	-2 800 000	-2 750 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Vakin.virat ja toimet 31.12.	53	49	59	42	67	67
Henkilöstömenot €	-1 972 252	-2 145 237	-2 131 090	-2 152 672	-2 420 000	-2 370 000
Muutos %	1,0	8,7	-0,6	1,0	13,6	-2,1
Palvelujen ostot €	-191 911	-218 995	-240 140	-241 126	-250 000	-250 000
Muutos %	12,7	14,1	9,6	0,4	4,1	0
Toimintakate €/asukas	-326	-376	-383	-379	-386	-385

Asiakaspalvelujen ostot ja maksettu kotihoidon tuki

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Asiakaspalvelujen ostot kunnilta	9 000	2 430	14 840	36 462
Asiakaspalvelujen ostot muilta	12 912	16 030	10 546	5 271
Maksetut lasten kotihoidon tuet	236 209	205 796	174 716	138 838

VASTUUALUE: PERUSOPETUS- JA LUKIOKOULUTUSPALVELUT

1. TOIMINTA-AJATUS

Vastuualue vastaa lakisääteisen perusopetuksen toteuttamisesta Kemijärven kaupungin alueella. Perusopetus on osa koulutuksen perusturvaa. Sillä on sekä kasvatusta että opetustehtävä. Sen tehtävänä on toisaalta tarjota yksilölle mahdollisuus hankkia yleissivistystä ja suorittaa oppivelvollisuus ja toisaalta antaa yhteiskunnalle väline kehittää sivistyksellistä pääomaa sekä lisätä yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa. Lisäksi yksikkö vastaa Kemijärven lukio-opetuksen toteuttamisesta. Lukiokoulutuksen tehtävä on antaa opiskelijalle laaja yleissivistys, jatko-opintokelpoisuus ja tulevassa työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Koulutuksen tulee tukea opiskelijan edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen.

2. TUOTTAVUUSTOIMENPITEET JA -HANKKEET

Tässä eriteltynä perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluissa käynnissä olevat hankkeet. Sulussa hankkeen loppusumma, joka sisältää sekä avustuksen että omavastuuosuuden. Lopussa hankkeen voimassaolo- tai päättymisaika.

1. Kieltenopetuksen varhentaminen (12 632 €), 1.8.2018 – 31.7.2019
2. Kerhotoiminnan kehittäminen (15 715 €), päättyi 31.12.2019.
3. Liikkuva koulu (15 000 €) Päätyi 1.6.2019.
4. Perusopetuksen tasa-arvo ja laatu (65 000 €), päättyi 31.12.2019.
5. Rajana 50 h –koulupoissaoloihin puuttuminen, 1.8.2018 - 1.6.2019.
6. Lukiokoulutuksen kansainvälistyminen (6250 €), päättyi 1.6.2019.

Toteutuma 31.12.

Edellä luetellut hankkeet ovat päättyneet ja osasta on jo kirjoitettu loppuraportti. Osasta hankkeista on käynnissä jo jatkohanke.

3. TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TOT. 31.12
1. Hyvinvoiva koulu (Kouluarjen järjestäminen siten, että se tukee oppilaiden hyvinvointia oppijoina, heidän kasvuaan ja kehitystään moniammatillisesti).	Opetukseen resursoiminen Toimiva koulunkäynnin ja oppimisen tuki.	Pedagogisesti järjestävät ryhmäkoot. Oppimisen tuen kartoitus. Pedagogisten asiakirjojen ajantasaisuus. Lapsi puheeksi – keskustelut.	Kyllä. Kyllä. Kartoitusjärjestelmää päivitetään parhaillaan. Kaikki pedagogiset asiakirjat ovat ajantasalla. Kyllä.

		<p>Kodin ja koulun aktiivinen yhteistyö.</p> <p>Toimiva oppilas- ja opiskeluhoito.</p>	<p>Toimiva tukijärjestelmä.</p> <p>Moniammatillisen yhteistyön toimivuus.</p> <p>Toimiva vanhempainneuvosto.</p> <p>Järjestetyt vanhempainillat ja vartit. Koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät toimivat.</p> <p>Toimivat oppilas- ja opiskelijakunta- sekä tukioppilastoiminta.</p> <p>Oppilaiden vaikutusmahdollisuudet koulussa.</p>	<p>Kyllä.</p> <p>Kyllä. Osittain yhteistyö toimii, mutta yhteistyössä on kehitettävää.</p> <p>Vanhempainneuvostot toimivat kaikilla kouluilla.</p> <p>Vanhempainiltoja on järjestetty sekä – vartteja on tarjottu. Koulujen hyvinvointiryhmät kokoontuvat säännöllisesti.</p> <p>Oppilas-/opiskelijakunta toimii kaikissa kouluissa. Tukioppilastoimintaa on kaikissa kouluissa.</p> <p>Oppilailla on oppilas- ja opiskelijakuntien kautta vaikutusmahdollisuuksia koulun arkeen.</p>
2.	Opetussuunnitelman mukainen laadukas opetus	<p>Opetussuunnitelmien päivittämisen jatkaminen.</p> <p>Opetushenkilöstön täydennyskoulutus.</p> <p>Hankehakuja hyödyntäminen.</p>	<p>Toteutunut päivitystyö.</p> <p>Koulutusten määrä.</p> <p>Haut ja päätökset.</p>	<p>Kyllä.</p> <p>Järjestettyjä koulutuksia vuonna 2019 5 kpl.</p> <p>Tehtyjä hankehakemuksia 7 ja saatuja avustuksia: 5.</p>
3.	Toimiva oppimisen, koulunkäynnin ja kasvun tuki.	<p>Riittävä laaja-alaisten erityisopettajien resurssi.</p> <p>Pienryhmäopetukseen resursoiminen.</p> <p>Riittävä koulunkäynninohjaajaresurssi.</p>	<p>Erityisopettajien määrä (100 oppilasta/1 erityisopettaja)</p> <p>Pienryhmäopetuksen joustava järjestäminen.</p> <p>Koulunkäynninohjaajien määrä.</p>	<p>Kyllä.</p> <p>Kyllä.</p> <p>Kyllä.</p>

4. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Vuoden 2019 ajalle ei ole tiedossa varmoja muutoksia henkilöstössä. Mahdollista kuitenkin on, että muutaman (noin kolme) opettajan ja koulunkäynninohjaajan (noin kaksi) kohdalla muutoksia voi tapahtua. Mikäli muutoksia tapahtuu, tarkastelemme ensisijaisesti mahdollisuutta hoitaa tehtävä sisäisillä järjestelyillä. Mikäli tämä ei onnistu, tulee miettiä palkkaaminen vakinaiseksi vai määräajaisesti silmällä pitäen sitä, että syksyllä 2021 toimintansa aloittaa uusi keskustan koulu ja sitä myötä henkilöstötarve hieman supistuu.

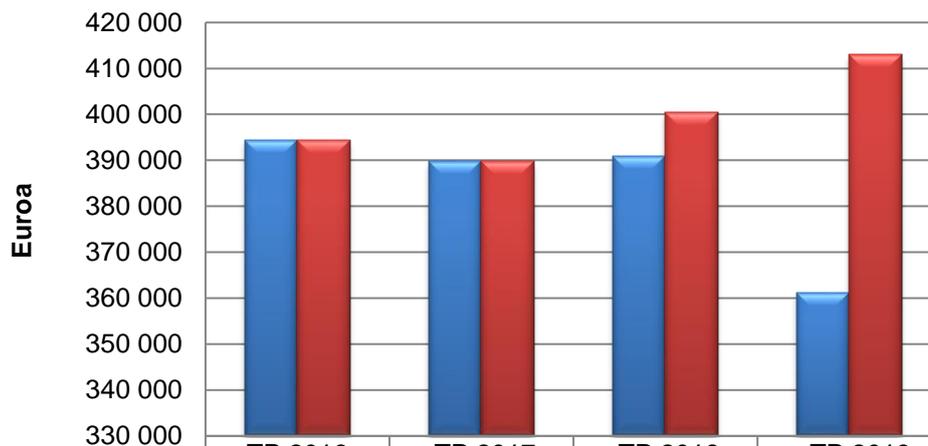
Toteutuma 31.12.

Henkilöstömuutoksissa on toimittu suunnitelmien mukaisesti. Vuoden 2019 aikana irtisanoutumisia on ollut 2,5 henkilötyövuoden verran. noista 1,5 on järjestetty sisäisin järjestelyin ja yhdessä tapauksessa on palkattu määräaikainen sijainen. Kaikissa henkilöstöön liittyvässä on huomioitu vuonna 2021 tapahtuva kouluverkon muutos.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA+LTA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Toimintamenot	-6 710 544	-6 793 314	-6 902 830	-7 078 405	-6 520 000	-6 470 000
Toimintatulot	90 819	245 875	213 250	191 694	210 000	210 000
Toimintakate	-6 619 725	-6 547 439	-6 689 580	-6 886 711	-6 310 000	-6 260 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA+LTA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Vakin.virat ja toimet 31.12.	74	71	61	69	60	60
Henkilöstömenot €	-4 092 283	-4 096 927	-4 184 100	-4 327 234	-4 125 000	-4 075 000
Muutos %	-8,2	0,1	2,1	3,4	-1,2	-1,2
Palvelujen ostot €	-1 046 808	-1 094 021	-1 040 470	-1 073 417	-1 010 000	-1 010 000
Muutos %	11,0	4,5	-4,9	3,2	0,8	0
Toimintakate €/asukas	-871	-888	-897	-946	-870	-876

Kuljetus- ja ruokahuoltopalveluiden ostot

■ Kuljetuspalvelut

■ Sisäiset ruokahuoltopalvelut

TP 2016

TP 2017

TP 2018

TP 2019

394 396

389 712

390 932

361 174

394 396

389 712

400 446

413 062

VASTUUALUE: KULTTUURI- JA VAPAA-AJANPALVELUT

1. TOIMINTA-AJATUS

Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut tarjoavat seutukuntansa asukkaille, yhdistyksille ja matkailijoille monipuoliset kirjasto- kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä musiikki- ja kansalaisopiston palvelut. Tavoitteena on hyvinvoinnin edistäminen ja osallisuuden lisääminen. Painopisteinä ovat toimintakulttuurien ja oppimisympäristön kehittäminen sekä luovuuden ja hyvinvoinnin tukeminen.

Kemijärven kansalaisopisto järjestää monipuolista kurssitoimintaa Kemijärven, Pelkosenniemen ja Savukosken kuntien alueella sekä kuvataiteen perusopetusta Kemijärvellä. Kansalaisopisto järjestää Kemijärven kaupungin työntekijöille sisäistä koulutusta.

Koillis-Lapin musiikkiopisto järjestää taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista opetusta musiikissa ja tanssissa Kemijärvellä, Pelkosenniemellä, Sallassa ja Savukoskella. Musiikkiopisto tuottaa kelpoisuuden alan ammatti- ja korkeakouluopintoihin, ja opinnot voi lukea hyväksi seutukunnan toisen asteen oppilaitoksissa. Opistojen tavoitteena on tarjota mahdollisuus monipuoliseen harrastamiseen ja kouluttautumiseen.

Liikuntapalvelujen tehtävänä on yleisten edellytysten luominen liikunnalle. Toimipisteitä ovat uimahalli, liikuntahalli ja jäähalli.

Kulttuuripalvelut hallinnoi kulttuurikeskuksen tiloja tarjoten laajan kirjon tapahtumia kansalaisten käyttöön. Tapahtumia pyritään järjestämään myös kulttuurikeskuksen ulkopuolella yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kulttuuripalvelut hallinnoi kaupungin omistamaa taideomaisuutta.

Kirjastopalveluja tarjoavat pääkirjasto ja kirjastoauto Kyläluuta sekä kirjaston tarjoamat verkkopalvelut. Kulttuuripalvelut tuottaa monipuolisia palveluja kaupunkilaisille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa sekä tukee kulttuurityötä tekeviä yhdistyksiä.

Nuorisopalvelut vastaa Kemijärven nuorisolle suunnattujen nuorisotyöpalvelujen järjestämisestä, koordinoinnista ja kehittämisestä. Ennaltaehkäisevä työote on mukana kaikessa nuorisopalvelun tuottamissa palveluissa.

2. TUOTTAVUUSTOIMENPITEET JA -HANKKEET

Vastuualueen tavoitteena on toimitilojen kustannustehokas käyttö, etenkin päiväkäyttöä pyritään lisäämään. Yhteisellä markkinoinnilla tuodaan esille tarjolla olevien palvelujen ja tapahtumien monipuolisuus. Selvitetään yhteisen ”harrastekortin” käyttöönottoa. Hankerahoituksella kehitetään uusia toimintamuotoja.

Kansalaisopisto: Tikittääkö digi – hanketta on haettu yhteistyössä Lapin opistopiirin kanssa. Tiivistetään yhteistyötä vammaispalvelujen kanssa. Vapaudenkatu 8:n alakerran toimitilojen korvaaminen edullisimmilla ja ajanmukaisimmilla tiloilla. Hallinto-ohjelma päivitetään uuteen versioon.

Kirjasto: Lapin kirjastot ottanevat käyttöön yhteisen Varaamo-palvelun, jonka kautta kirjaston palveluja ja tiloja voi varata sähköisestä kalenterista. Verkkomaksaminen mahdollistuu kevään aikana. Aineiston laskutus otetaan käyttöön. Sopimukset (esim. hankinta) sopimukset kilpailutetaan koko Lapin kirjaston alueella.

Kulttuuripalvelut: Kulttuurineuvoston perustaminen. Kulttuuritilojen sähköisen varauskalenterin kehittäminen. Kulttuurikeskuksen vuokrien päivitys.

Liikuntapalvelut: Uimahallia käyttävien tahojen laskutusjärjestelmä uudistetaan ja liikuntapalvelujen käyttömaksuja tarkistetaan v. 2019 aikana.

Musiikkiopisto: Valtion opetustuntikohtaisen (VOS) tuen määrä pyritään säilyttämään. Ulkopuolisella hankerahalla kehitetään oppilaitoksen toimintaa, oppimisympäristöä ja toimintakulttuuria. OPH:n hankerahalla käynnistettiin Improvisaatio instrumenttipedagogiikassa syksyllä 2018. Hanke kestää vuoden 2019 loppuun. Opistotasoista musiikin perusteiden opetusta opetetaan Rovaniemeltä Kemijärvelle ja Savukoskelle etäyhteydellä. Siirtyminen uuteen Eepos-oppilaitoshallinta-ohjelmaan vuoden 2019 aikana.

Nuorisopalvelut: Kallaanvaaran nuorisotilan ja bänditilan käytöstä luovutaan vuoden 2019 alusta. Lappi nyt –nuorisotyön ytimessä, hankkeella kehitetään perusnuorisotyön menetelmiä yhdessä Lapin muiden kuntien nuorisotyön kanssa. Hanketta hallinnoi Tornion kaupunki. Etsivä nuorisotyö sai erityisavustusta vuodelle 2019 Lapin AVI:lta 55 000 euroa kahden etsivän nuorisotyöntekijän palkkaukseen, josta 0,5 htv:lla kehitetään lasten ja nuorten parissa tehtävää ennaltaehkäisevää nuorisotyötä. Lapin AVI myönsi erityisavusta lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan järjestämiseen 6 600 euroa. Hanketoiminnalla voidaan tukea lasten ja nuorten tasapuolisia osallistumismahdollisuuksia nuorisopalvelujen järjestämiin toimintoihin.

Toteutuma 31.12.

Vastuualueen tavoitteena oli toimitilojen kustannustehokas käyttö. Syksyllä luovuttiin Seppänmäen koulun tiloista. Teknisen työn opetus siirrettiin koulujen tiloihin ja kudonta liikuntahallin koulutustilaan. Yhteisillä tapahtumilla ja markkinoinnilla tuotiin esille tarjolla olevien palvelujen ja tapahtumien monipuolisuus. Hankerahoituksella kehitettiin uusia toimintamuotoja mm. yksilöohjausta.

Kansalaisopisto: Lapin opistopiirin kanssa on toteutettu neljää eri hanketta. Hankkeet. Tiivistetään yhteistyötä vammaispalvelujen kanssa. Vapaudenkatu 8:n alakerran toimitiloille ei löydetty korvaavia tiloja. Hallinto-ohjelma päivitettiin uuteen versioon.

Kirjasto: Varaamo-palvelu otettu käyttöön. Verkkomaksaminen otettu käyttöön, tulot ohjautuvat asukasluvun suhteessa ryhmän kuntiin. Yhteistyö esim. yhteisostoilla ja -sopimuksilla jatkuu saumattomasti.

Kulttuuripalvelut: Kulttuurikeskuksen vuokria on nostettu.

Liikuntapalvelut: Uimahallia käyttävien tahojen laskutusjärjestelmää on uudistettu ja liikuntapalvelujen käyttömaksuja korotettiin v. 2019 aikana.

Musiikkiopisto: Valtion opetustuntikohtaisen (VOS) tuen määrä pyrittiin säilyttämään. Ulkopuolisella hankerahalla kehitetään oppilaitoksen toimintaa, oppimisympäristöä ja toimintakulttuuria. OPH:n hankerahalla toteutettiin Improvisaatio instrumenttipedagogiikassa -hanke. Opistotasoista musiikin perusteiden opetusta opetetaan Rovaniemeltä Kemijärvelle ja Savukoskelle etäyhteydellä. Siirryttiin uuteen Eepos-oppilaitoshallintaohjelmaan vuoden 2019 aikana. Saatiin kahteen uuteen hankkeeseen rahaa: Musiikin teknologian opetuksen kehittämiseen sekä soitinhankintaan ja –huoltoon.

Nuorisopalvelut: Kallaanvaaran nuorisotilan ja bänditilan käytöstä luovuttiin. Lappi nyt –nuorisotyön ytimessä -hankkeella kehitettiin perusnuorisotyön menetelmiä yhdessä Lapin muiden kuntien nuorisotyön kanssa. Puolet etsivä nuorisotyö -avustuksesta siirrettiin vuodelle 2020. Lapin AVI myönsi erityisavusta lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan järjestämiseen 6 600 euroa sekä 8 000 euroa koulunuorisotyöhön ja ennaltaehkäise-

vään työhön. Hanketoiminnalla tuettiin lasten ja nuorten tasapuolisia osallistumismahdollisuuksia nuorisopalvelujen järjestämiin leiritoimintoihin loma-ajalla.

3. TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TOT. 31.12.
1. Kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy.	<p>Tarjotaan monipuoliset palvelut vuoden jokaisena päivänä, myös iltaisin ja viikonloppuisin yhteistyössä eri toimijoiden ja kuntien kanssa. Toiminnoissa huomioidaan väestön ikärakenne.</p> <p>Palvelujen esilletuominen, markkinointi: blogi, sosiaalinen media, lehtiartikkelit.</p> <p>Hankerahoituksella kehitetään toimintamuotoja.</p>	<p>Tapahtumien, kursien ja osallistujien määrät sekä osallistujien ikärakenne. Opistot: mahdollisuus alennettuihin lukukausi- ja kurssimaksuihin sekä stipendeihin.</p> <p>Seuraajat: blogi, sosiaalinen media, lehtiartikkelit.</p> <p>Saadut hankerahoitukset.</p>	<p>Osallistujia 0-96 vuotiaista. Tapahtumia toteutunut runsaasti. Opistot: Myönnetty alennuksia lukukausi- ja kurssimaksuihin sekä stipendeihin.</p> <p>Seurataan kävijämääriä ja saatua palautetta.</p> <p>Kansalaisopisto saanut neljä ja musiikkiopisto kaksi eri hanketta. Nuorisopalveluihin saatiin kolme</p>
2. Ajanmukaisten hallinto-ohjelmistojen ja -työvälineiden käyttöönotto.	<p>Oppilaitoshallinta-ohjelma Eepos Hellewin päivitys</p> <p>Kulttuuritilojen sähköinen varauskalenteri</p> <p>Laskutusjärjestelmän uudistaminen</p> <p>Varaamo ja verkkolaskutus.</p> <p>Erillisrahoituksella toteutettavat hankkeet</p>	<p>Käyttöönottokoulutukset ja perehdyttäminen.</p> <p>Toteutunut/ei toteutunut</p> <p>Myönnetyt hankerahoitukset.</p>	<p>Eepos ja uusi Hellewi otettu käyttöön.</p> <p>Toteutunut</p> <p>Toteutunut</p> <p>Ei toteutunut</p>
3. Tilojen kustannustehokas käyttö	<p>Tilojen käyttöasteiden nostaminen.</p> <p>Siirtyminen kustannustehokkaisiin ja ajanmukaisiin tiloihin (kansalaisopisto).</p>	<p>Uudet käyttäjät ja ryhmät.</p> <p>Tilavuokrien laskeminen.</p>	<p>Kansalaisopisto luopui Sepänmäen koulun tiloista syyskuussa 2019. Asiakasmaksuja nostettu. Kirjastossa tilojen käyttö lisääntynyt (ulkopuolinen käyttö) vähentyneestä aukioloajasta huolimatta.</p>

4. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Musiikkiopisto: Henkilökuntamäärässä ei muutoksia.

Kulttuuripalvelut: Kulttuuripalveluista 1.10.2018 pois jääneen työntekijän työt hoidetaan sisäisin järjestelyin.

Nuorisopalvelut: Henkilökuntamäärässä ei muutoksia.

Kansalaisopisto: Henkilökuntamäärässä ei muutoksia. Rehtorin virka on hoidettu sisäisin järjestelyin (12.10.2018 tilanne).

Kirjasto: Henkilökuntamäärässä ei muutoksia.

Toteutuma 31.12.

Kirjaston henkilökunnasta menehtyi yksi henkilö ja yksi on ollut lakisääteisellä vapaalla 9 kk/2019. Yksi kokoaikainen palkattiin äkilliseen tarpeeseen, vajausta 1,5 htv.

Musiikkiopiston virkarehtori irtisanoutui 1.8.2019 alkaen ja virka on hoidettu sisäisin järjestelyin.

Kulttuuripalvelut: Ei muutoksia

Nuorisopalvelut: Nuorisopalveluissa kaksi työntekijää. Nuorisosihteerin tilalle ei palkattu henkilökuntaa

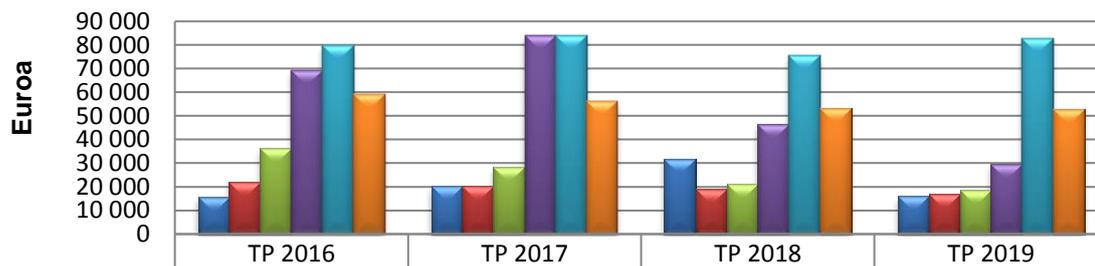
Kansalaisopisto: Suunnittelijaopettaja irtisanoutui 1.11.2019. Hänen suunnittelutehtävät jaettiin vakinaiselle henkilökunnalle.

Liikuntapalveluissa: Ei muutoksia henkilöstömäärässä.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Toimintamenot	-3 931 582	-3 848 840	-4 074 230	-3 875 832	-4 100 000	-4 050 000
Toimintatulot	607 161	672 979	697 690	694 933	700 000	700 000
Toimintakate	-3 324 421	-3 175 862	-3 376 540	-3 180 899	-3 400 000	-3 350 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Vakin.virat ja toimet 31.12.	33	35	33	32	33	33
Henkilöstömenot €	-1 810 146	-1 754 227	-1 850 600	-1 690 279	-1 650 000	-1 650 000
Muutos %	1,8	-3,1	6,4	-8,7	-11	0
Palvelujen ostot €	-302 494	-249 698	-253 600	-238 106	-245 000	-245 000
Muutos %	12,5	-17,5	-12,7	-6,1	-3,4	0
Toimintakate €/asukas	-437	-430	-463	-437	-469	-469

Muiden palvelujen ostot

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
■ Kulttuurityö	15 521	20 124	31 900	16 163
■ Kirjasto	22 017	20 458	18 959	16 943
■ Nuorisotoimi	36 216	28 268	21 262	18 556
■ Liikuntatoimi	69 269	84 069	46 577	29 490
■ Kansalaisopisto	79 769	83 976	75 569	82 827
■ Musiikkiopisto	59 199	56 351	53 322	52 923

VASTUUALUE: PERHEPALVELUT

1. TOIMINTA-AJATUS

Perhepalvelut vastaa perhe- ja aikuissosiaalityön palveluiden tuottamisesta. Perhesosiaalityön tavoitteena on tukea lasten ja nuorten hyvinvointia ja vanhempia heidän kasvatustehtävässään sosiaalityön keinoin. Perhesosiaalityöhön kuuluvat lapsiperheiden kanssa tehtävä sosiaalityö, lastensuojelu, lastenvalvojan palvelut, sosiaalihuoltolain mukaiset tukitoimet perheille; perhetyö, tukiperhe ja –henkilö sekä lapsiperheiden kotipalvelu.

Aikuissosiaalityössä vahvistetaan tuen tarpeessa olevien kuntalaisten voimavaroja ja tuetaan yksilöiden omaehtoista toimintaa ja selviytymistä. Taloudellisissa vaikeuksissa voidaan tukea talous- ja velkaneuvonnalla, sosiaalisella luotolla sekä täydentävällä ja ehkäisevällä toimeentulotuella. Palveluihin kuuluvat myös välitystilitt, välivuokraus, kotouttava sosiaalityö ja sosiaalipäivystys.

2. TUOTTAVUUSTOIMENPITEET JA -HANKKEET

Perhepalveluissa on otettu käyttöön palveluohjaus syksyllä 2018. Vuoden 2019 aikana palveluohjauksen toiminta vakiinnutetaan ja tavoitteena on varhentaa yhteistyökumppaneiden ja asiakkaiden yhteydenottoa perhepalveluihin.

Osallistavan sosiaaliturvan kokeilu jatkuu vielä vuoden 2019. Terveystien ja hyvinvoinnin laitos rahoittaa kokeilun kustannukset. Kemijärvellä kokeilun tavoitteena on kunnan työllisyysyksiköiden asiakkaiden ja Kelasta kuntaan ohjattujen sosiaalityön asiakkaiden toimintakyvyn ja osallisuuden paraneminen sekä viimesijaisten etuuk-sien tarpeen väheneminen.

Toteutuma 31.12.

Palveluohjaus jatkanut toimintaansa mutta yhteydenotot olleet toistaiseksi vähäisiä.

Osallistavan sosiaaliturvan kokeilu päättyi 31.12.2019. Kokeilun aikana avatut matan kynnykset asukastuvat keskustassa ja Joutsijärvellä jatkavat toimintaansa.

3. TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TOT. 31.12
1. Palveluohjauksen vakiinnuttaminen	Tiedottaminen yhteistyökumppaneille ja asiakkaille Lapset puheeksi -neuvonpidot	Yhteydenotot palveluohjaukseen (lkm) Neuvonpitojen lukumäärä	24 Yhteydenotot eivät ole johtaneet neuvonpitoihin
2. Osallisuuden lisääminen sosiaalityön palveluissa	Osallistava sosiaaliturva -mallin toteuttaminen kokeilussa	Malli on/ei Käynnit asukastuvalla	Malli on luotu 6878

		Kehittäjäasiakastoinninan aloittaminen	Toiminta on/ei ole alkanut	Toiminta on alkanut ja jatkuu edelleen.
3.	Lapsiperheiden palveluiden painopisteen muutos	Perheen varhainen tukeminen peruspalveluissa ja tukeminen avohuollossa oikea-aikaisesti Perhehoidon vahvistaminen Verkostotyön vahvistaminen	Lastensuojelun avohuollon asiakasmäärän muutos Perhesosiaalityön asiakasmäärän kasvu Perhehoitovuorokausien määrän kasvu Toimintamallit verkostotyön tekemiseksi	Lastensuojelun avohuollon asiakasmäärä pysynyt ennallaan Perhesosiaalityön asiakasmäärä kasvanut (53->88) Perhehoito lisääntynyt vuoden aikana 346 vuorokaudella Neuvolatiimi on toiminnassa

4. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Perhepalveluissa on johtavan sosiaalityöntekijän virka ja kuusi sosiaalityöntekijän virkaa. Sosiaalityöntekijät työskentelevät tehtävänsuhteensa mukaisesti eri vastuualueilla. Lisäksi perhepalveluissa työskentelee kaksi perheohjaajaa ja sosiaaliohjaaja-koulukuraattori. Lisäksi perhepalveluissa työskentelee Osallistavan sosiaaliturvan kokeilussa määräaikainen koordinoiva sosiaalityöntekijä vuoden 2019 loppuun.

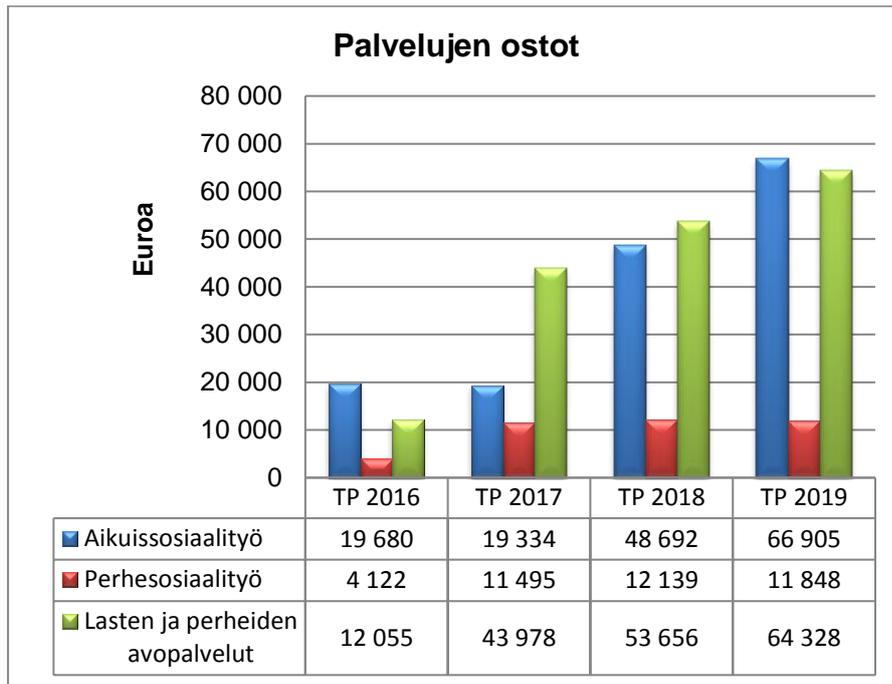
Toteutuma 31.12.

Kaikissa vakituisissa viroissa on viranhaltija mutta virkavapauksien vuoksi yhden sosiaalityöntekijän kokoaikainen virkavapaan sijaisuus oli täyttämättä huhtikuusta joulukuuhun 2019. Lisäksi täyttämättä oli toisen sosiaalityöntekijän osa-aikainen (40%) virkavapaus elokuusta joulukuuhun 2019. Virkavapauksiin ei ollut sijaisia saatavilla yrityksistä huolimatta. Osallistavan sosiaaliturvan kokeilun lisärahoituksen myötä kokeilussa työskenteli koordinoivan sosiaalityöntekijän lisäksi sosiaaliohjaaja ajalle 11.2.-31.12.2019. Lapsiperheiden kotipalveluun palkattiin määräaikainen työntekijä ajalle 12.8.-31.12.2019.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA+LTA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Toimintamenot	-1 740 676	-2 611 770	-1 908 210	-2 130 231	-1 790 000	-1 790 000
Toimintatulot	253 879	300 034	142 000	282 937	140 000	140 000
Toimintakate	-1 486 797	-2 311 736	-1 766 210	-1 847 294	-1 650 000	-1 650 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA+LTA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Vakin.virat ja toimet 31.12.	7	10	9	10	9	9
Henkilöstömenot	-440 021	-529 209	-425 830	-522 834	-430 000	-430 000

€						
Muutos %	-10,6	20,3	3,9	22,8	1,0	0
Palvelujen ostot €	-1 025 351	-1 799 153	-1 232 270	-1 387 354	-1 100 000	-1 100 000
Muutos %	4,5	75,5	-31,5	12,6	1,6	0
Toimintakate €/asukas	-196	-313	-237	-254	-228	-231

VASTUUALUE: SAIRAUKSIEN EHKÄISY JA HOITOPALVELUT

1. TOIMINTA-AJATUS

Toiminta-ajatuksena on perusterveydenhuollon palveluiden tuottaminen kuntalaisille asiakaslähtöisesti, oikea-aikaisesti, kilpailukykyisesti ja taloudellisesti siten, että saavutetaan optimaalinen terveyshyöty. Tavoitteena ovat joustavat ja saumattomat palveluketjut hyvässä yhteistyössä Kemijärven kaupungin muiden vastuualueiden ja erikoissairaanhoidon sekä yksityisten sosiaalihuollon palveluntuottajien kanssa. Terveystuottamisen palvelut tuotetaan tasapuolisesti, kustannustehokkaasti ja palveluprosessin läpinäkyvyyttä lisäämällä.

Palveluihin kuuluvat akuutti- ja kiireetön vastaanotto, vuodeosasto, kotiutustiimi, laboratorio, radiologia, lääkinällinen kuntoutus, lääkehoito, ensihoito, suun terveydenhuolto, työterveyshuolto, neuvolapalvelut, erikoissairaanhoidon ja terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto.

2. TUOTTAVUUSTOIMENPITEET JA -HANKKEET

Pitkäaikaislaitoshoidossa ja akuutissa sairaanhoidossa optimoidaan palvelutarve ja oikea aikaisuus. Arvion mukaan vuodeosastomme sairaansijamääräksi riittää 30 sairaansijaa. Palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen tarve määritetään hyväksytyjen kriteerien mukaan joustavasti ilman jonotusta. Ennakoiva kotiuttamismalli on normaalia toimintaa lyhentäen hoitoaikaa, lisäten kotiin annettavia palveluja ja siten edistäen kuntoutumista ja kotona pärjäämistä.

Avoterveydenhuollossa aloitettiin syksyllä 2018 Entraus-hanke (tk valmennus), joka on valtakunnallinen Sitran ja maakunnan rahoittama terveydenhuollon avoterveydenhuollon toiminnan kehittämishanke, jossa Lapin maakunta on toisena maakuntana mukana ja Kemijärvi mukana ensimmäisessä aallossa. Projektin tarkoitus on auttaa valmennuksen kautta terveyskeskusta edistämään kilpailukykyisiä ja asiakaslähtöisiä palveluja. Projektissa asiakasnäkökulma on keskeinen, meillä mukana on kolme kokemusasiantuntijaa. Projektin tukee toiminnallisia tavoitteitamme.

Toteutuma 31.12.

Vuodeosaston paikkaluku oli 30 sairaansijaa, mutta potilasmäärä oli pääsääntöisesti n. 35 (kuormitus 103 %), usein jopa lähes 40 potilasta. Potilaista keskimäärin 13-15 oli ei-akuutteja potilaita, joista osa odotti pitkäänkin jatkohoitopaikkaa. Jatkohoitopaikkoja oli tehostetussa palveluasumisessa, mutta olisi tarvittu kevyempiä hoitopaikkoja ja tehostetun palveluasumisen kriteereistä ei haluttu luopua, jotta palveluiden käytön vääristymä saataisiin pidemmällä aikavälillä korjattua. Tämä aiheutti arvioitua enemmän kuluja vuodeosastolle. Myös akuutteja potilaita oli paljon, potilaiden siirtyminen keskussairaalaan Lapponiaan oli nopeaa. Vuodeosastolla hoidettiin myös ei-päivystysaikaan Ivalon puhelinpäivystystuen (11 h) tuella osastolle tarkkailuun otettuja potilaita. Kotiuttamisessa ja yhteistyössä kotihoidon kanssa on edelleen kehitettävää.

Avoterveydenhuollossa Entraus-projektin jatkeena jatkettiin yhteistyötä ns. VEKE-verkostossa, missä suunnitellaan hyviä toimintatapoja ja mm. pyritään yhtenäiseen kirjaamiseen, jotta tulevaisuudessa saataisiin vertailukelpoista tietoa.

Vastaanotoilla harvennettiin rutiinimaisia kontrollikäyntejä potilaskohtaisesti ja tällä saatiin lääkäriin vastaanottojonoja lyhenemään. Osalle hoitajien vastaanottoja oli enemmän tarjontaa

kuin kysyntää ja resursseja sekä jaettiin että vähennettiin. Hoidontarpeen arviointi koulutusta jatkettiin ja päivystystoiminnan kehittämiseen perustettiin työryhmä, jonka työn tarkoituksena on edelleen kehittää toimintatapojen lisäksi työnjakoa ja lyhentää potilaiden odotusaikoja, joihin kohdistuu suurin kritiikki. Asiakaspalautteissa asiakastyytyväisyys on koko ajan vähitellen noussut.

Kotisairaanhoidossa ja tehostetun palveluasumisen terveydenhuollon osalta kehitettiin hoitajien ja lääkäreiden välistä työnjakoa, tarkoituksena oli mm vähentää päivystyksen käyttöä. Lääkärin työaikaa ja saatavuutta lisättiin. Pegasoksen käyttö tehostetun palveluasumisen yksiköissä ei toteutunut suunnitellusti tietosuojakoulutusympäristön selvittelyn (LKS) takia. Yhteydet tulevat säästämään merkittävästi työaikaa ja sujuvoittamaan toimintaa. Tehdyillä toimilla saatiin kuitenkin merkittävää parannusta toimintaan.

Kesällä 2019 tehtiin oma erillinen suunnitelma talouden tervehdyttämiseksi normaalin kehittämistoiminnan rinnalle. Laboratoriotoiminnan siirtämisestä NordLabille tehtiin periaatepäätös, siirron arvioitiin tapahtuvan v 2020, aukioloaikaahan oli supistettu jo edellisenä vuonna. Kustannustehokkuutta seurattiin mm radiologian toiminnassa ja seurannan ja arvion perusteella päätettiin supistaa aukioloaikaa pelkkään virka-aikaan vuoden 2020 alusta. Erikoislääkäritoiminnan hyötyä ja kustannuksia arvioitiin; ortopedian käyttöä oli jo vähennetty edellisen vuoden aikana, koska läheteet/käynnit olivat vähentyneet, sama tilanne oli myös gynekologiassa ja korva-, nenä- ja kurkkutautien osalta. Vähentynyt toiminta tarkoitti harvempia erikoislääkäripäiviä, mikä taas huononsi hyötyä perusterveydenhuollon näkökulmasta. Toiminta analysoidaan ja tehdään päätökset alkuvuodesta 2020.

Lapin keskussairaalan toiminnalta edellytettiin kustannustehokkuutta lausunnossa toiminta- ja taloussuunnitelmaan.

3. TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TOT. 31.12.
1. Turvataan potilaan hoidon tarpeen arviointi ja hoitoon pääsy lain edellyttämässä ajassa	Päivystyksen sujuvuuden varmistaminen Kiireellisten aikojen varaaminen: lääkäri, hoitaja Yksilöllisten kontrollien määrittäminen, kontrolliaikavälien pidentäminen Klinikin hyödyntäminen	Jonojen pituus Käyntien määrät Klinikin käyttömäärät	Kontrollijonot keskimäärin ajallaan Lääkärin vastaanototkäynnit 11 668 N 50-60 / kk
2. Vuodeosastotarpeen määrittely, tavoite 30 sairaansijaa	Jatkohoitopaikkojen määrä ja laatu Palvelukriteerien mukainen jatkohoito Ennakoiva kotiuttaminen Kotihoidon joustava käyttö Kotiutustiimin hyö-	Sairaansijamäärä Kuormitus Palveluasumisen saatavuus	30 ss 103% Tehostetun palveluasumisen saatavuus parani, mutta tarve oli kevyemmille palveluille

		dyntäminen		
3.	Kotisairaanhoidon tehostaminen	Lääkäripalvelun joustava käyttö Ennakoiva kotiuttaminen Kotikuntoutus Yhteistyö ryhmäkotien kanssa Kotihoidon ja kotiuttamistiimin yhteistyö	Suoritemäärät/ajankäyttö yksiköittäin, resurssit	Järjestelmästä ei saada luotettavia tilastoja Kotisairaanhoidon lääkärin saatavuus 4 pv/vk Lääkärin työaikaa lisättiin kotisairaanhoidon/tehostettuun palveluasumiseen, missä työaikaa myös tasattiin asukasmäärän mukaan
4.	Lapin terveyskeskusvalmennukseen (Entraus) osallistuminen	Projektiin osallistuvan tiimin määrittäminen Kehittäjäasiakkaiden rekrytointi Visioiden luonti Asiakaspolut segmenteittäin Asiakastyytyväisyyden mittaus	Roidun raportit Asiakaspolkujen määrittäminen	NPS:ssä vaihtelua kuukausittain mutta pääsääntöisesti vähitellen nousua Ei toteutunut

4. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Talousarviotavoitteiden mukaan avoterveydenhuollon henkilöstöresurssia kohdennetaan toimintojen mukaan, mm diabeetikoiden määrä lisääntyy koko ajan, joten tähän toimintaan on kohdennettu enemmän resurssia ja päivystyksen hoitotyöstä vähennetään yhteistyössä vuodeosaston ja kotiuttamistiimin kanssa.

Vuodeosaston sairaansijamäärän vähentyessä henkilöstöä sijoitetaan muihin tehtäviin.

Toteutuma 31.12.

Vuodeosastolla ei päästy vähentämään sairaansijoja eikä henkilöstöä suuren kuormituksen takia.

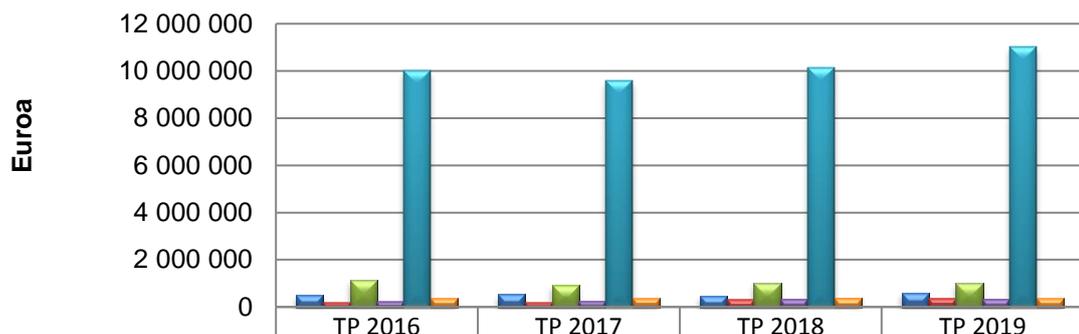
Vuodeosaston ja päivystyksen yhteistyö ei toteutunut.

Avoterveydenhuollosta jätettiin 3 hoitajan tointa täyttämättä. Muu resurssoinnin tasaaminen ei toteutunut suunnitelman mukaisesti mm keskitetyn palveluneuvonnan suunnittelun takia.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA+LTA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Toimintamenot	-20 082 215	-21 443 024	-21 825 490	-22 583 248	-20 310 000	-20 010 000
Toimintatulot	1 681 797	2 062 199	1 878 700	2 046 710	1 900 000	1 920 000
Toimintakate	-18 400 417	-19 380 825	-19 946 790	-20 536 538	-18 410 000	-18 090 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA+LTA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Vakin.virat ja toimet 31.12.	81	94	94	91	93	92
Henkilöstömenot €	-5 710 882	-5 914 229	-5 920 370	-5 909 318	-5 850 000	-5 800 000
Muutos %	7,5	3,6	-3,2	-0,2	-1,2	-0,9
Palvelujen ostot €	-12 207 528	-13 001 434	-13 531 190	-14 076 592	-12 100 000	-12 000 000
Muutos %	-4,5	6,5	4,0	4,0	-1,9	-0,8
Toimintakate €/asukas	-2 242	-2 629	-2 677	-2 820	-2 539	-2 530

Palvelujen ostot

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Avoterveydenhuolto	514 804	551 747	485 207	595 062
Akuuttiosasto	213 661	217 035	321 053	363 773
Ensihoito	1 129 453	920 231	997 160	1 018 079
Työterveyshuolto	238 222	273 161	342 283	344 097
Erikoissairaanhoito	10 009 316	9 568 229	10 146 707	11 006 547
Ympäristöterveydenhuolto	377 853	356 453	382 848	380 589

VASTUUALUE: AIKUISTEN PSYKOSOSIAALISET PALVELUT

1. TOIMINTA-AJATUS

Aikuisten psykososiaalisten palveluiden asiakkaille pyritään luomaan aukoton, osaava ja yksilöllinen sekä osallisuutta lisäävä palvelu.

Palvelut: Kasvatus ja perheneuvolanpalvelut, päihde- mielenterveyspalvelut, asumis- ja kuntoutuspalvelut, päivä- ja työtoimintapalvelut sekä työllisyyden hoito.

2. TUOTTAVUUSTOIMENPITEET JA -HANKKEET

Nuorten ja nuorten aikuisten moniammatillista ja sektorirajat ylittävää toimintaa konkreettista matalan kynnyksen toimintaa (Valpas-hanke v. 1.8.2016-31.7.2019.).

Lapin yritys- ja työvoimapalvelujen alueellinen työllisyyskokeiluhanke v. 2018 aluekokeiluhanke. Tavoitteena on kehittää pitkäaikaistyöttömille suunnattuja palveluja ja luoda toimintamalli, jota voidaan hyödyntää tulevassa maakunnassa osana kasvupalveluja. Kokeilulla tuetaan maakuntamallin käynnistymistä. Toimintamallin vaikutuksesta syntyy uusia työpaikkoja, yrittäjyyttä ja yritysten kasvua. Työttömyydestä aiheutuvat menot vähenevät julkiselle taloudelle. (1.8.2017-31.12.2018)

OSMA-hankkeen tavoitteena on nopeuttaa maahanmuuttajien kotouttamista ja vahvistaa työelämään kiinnittymistä, taitojen, työelämätaitojen ja suomenkielen oppimisen samanaikaisella. Hankkeen mahdollistaa maahanmuuttajien työllistyä ja integroitua yhteiskuntaan. (1.8.2016-31.7.2019)

Haettu RohKa –hanketta 1.1.2019-31.12.2020. RohKa –hanke on suunnattu sosiaalisen osallisuuden ja köyhyyden torjuntaan syrjäytymisvaarassa oleville tai syrjityille 18-60 –vuotiaille henkilöille. Rohka-Hankkeen tavoite on kehittää uudenlaisen päivä- ja iltapäivätoiminnan sekä ennaltaehkäisevän työn kehittäminen yli sektorirajojen Kemijärven kaupungissa.

Mielenterveys- ja päihdesuunnitelmassa v. 2018-2022 nostettiin esille elämänkaariajattelu, joka on pohja tulevaisuudelle. Elämänkaariajattelu rakentuu elämän varhaisina vuosina, siten painopisteen tulee olla lasten ja perheiden palveluissa. Koettiin tärkeänä köyhyyden lievittäminen, toimeentulotukea saavien tilanteen kokonaisvaltainen arviointi ja tukitoimien tehostaminen. Erilaisten toimintamallien käyttöä tehostetaan, kuten LAPSET PUHEEKSI -toimintamalli aikuisten palveluissa (terveydenhuolto, toimeentulotuki, mielenterveys- ja päihdepalvelut).

Toteutuma 31.12.

Mielenterveys- ja päihdesuunnitelmassa (Miepä–suunnitelma) nostettiin esille elämänkaariajattelu, jota ollaan työestetty toiminnan lähtökohtana. Neuvolatiimi aloitti toimintansa v. 2018 lopussa ja sen toiminta on vakiintunut vuoden 2019 aikana. Tämä on tiivistänyt perhe- ja mielenterveysklinikan puheterapeutin ja sosiaalityöntekijän, neuvolan, varhaiskasvatuksen, sosiaalityöntekijöiden, perhetyöntekijöiden ja esikoulun tiivistä yhteistyötä.

Miepä-suunnitelman tavoitteena oli kehittää erilaisia toimintamalleja. Tämä on pitkäjänteistä työtä ja tätä osa-aluetta on kehitettävä vielä aktiivisesti. Päihdekuntoutuksen ja terveyskeskuksen kanssa on kehitetty yhteinen katkaisuhoidosopimus, joka kestää 2 kk. Se sisältää

katkaisuhoidon, Perhe- ja mielenterveysklinikan päihdesairaanhoidajan käynnit sekä jalkautuvan päihdekuntoutuksen kotikäynnit.

Rohka-hanke toimii Aikuisten psykososiaalisten palveluiden Toimintatorpan tiloissa. Tavoitteena on asiakaskohderyhmille kehittää päivä- ja iltatoimintoja yhdessä kaupungin toimijoiden kanssa. Asiakastyössä on kokeiltu erilaisia toimintamalleja; yksilövalmennusta, ryhmätoimintaa, retkiä, ilta - ja viikonloppu aukioloja. Rohka-hankkeen yhtenä tavoitteena on lahjoitustavarapisteen avaaminen, joka toimisi vapaaehtoisvoimin. Hankesuunnitelman kolmantena tavoitteena on vapaaehtoistyöntekijöiden ja kokemusasiiantuntijoiden mukaan saaminen ja heidän kouluttaminen. Hanke toteutti kokemusasiiantuntijavalmennuksen syys-joulukuussa. Vuonna 2019 tavoitettiin yhteensä 74 kohderyhmään kuuluvaa henkilöä.

3. TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TOT.31.12
1. Lasten ja nuorten ennaltaehkäisevän työn kehittäminen	Lasten sosiaalityön ja Pemi:n yhteistyön kehittäminen Toimintamallin luominen alaikäisten päihteiden käytön puuttumiseen/arviointiin	Toimintamalli on/ei ja toteutuneet arvioinnit (lkm)	Ei vielä kehitetty
2. Lasten oppimisvaikeuksien varhainen tunnistaminen eri verkostojen kesken	Neuvolatiimin perustaminen Oppimisvaikeuksien varhainen tunnistaminen	On/ ei perustettu Määrä	Neuvolatiimi on perustettu ja kokoontuu säännöllisesti Kartoitus kesken
3. Tilapäisasuntojen käytön tehostaminen Tukisopimusasiakkaiden asioiden järjeittäminen yhdessä aikuissosiaalityön kanssa.	Tilapäisasuntojen käytöasteen lisääminen Tukiasuntojen kriteerit ja ohjeistuksien tiukentaminen	Tilastot: Käyttöasteen seuranta eri pisteissä Vuokrien sakkomaksujen ja vuokrarästien vähentäminen aikuisosiaalityön kanssa. Tukiasuntosopimusten vähentäminen asteittain ja kriteerin tiukentaminen	Karpalon tilapäisasunnon käyttö lisääntynyt 38 % (v. 2018 133 vrk ja v. 2019 => 215 vrk.) Varsitien vuokrasakkomaksut nousseet: v. 2018/ 6213 € ja v. 2019/17147€ Vuokrarästejä varsitiellä ei ole. Osittain toteutunut. V. 2019 kerran saatu

			taminen tukiasumisso- pimusten saamiseksi (lkm)	väh. 18 hlö Kehitettävää edelleen
4.	Päihde- ja mielenter- veyskuntoutuksen kehittäminen Päivä- ja ilta- sekä työtoiminnan kehittä- minen	Ennaltaehkäisevä työ eri verkostojen kesken. Kentälle jalkautuminen Päivä- ja iltatoiminnan uusien ryhmien luomi- nen vastaamaan uutta asiakaskuntaa (nuoret syrjäytymisvaarassa olevat aikuiset). Uudet toimitilat Uusien käytäntöjen luominen	Verkostotyön toimi- vuus Tilastoinnit Yhtenäiset käytännöt ja toimintamallit Uudet toimitilat käy- tössä Uudet käytännöt on/ ei ole.	Katkaisuhoito- sopimus kehitet- ty yhteistyössä terveyskeskuk- sen kanssa. Yhteistyö: Eri yksiköiden kanssa lisäänty- nyt Kokeiltu. Kehitettävää vielä on. Uudet toimitilat käytössä Uusien käytän- töjen luominen osittain vielä kehityksen alla.
5.	Neuropsykiatrisen palvelukokonaisuuden kehittäminen koskien kaikkia ikäluokkia	Neuropsykiatrisen aikuisen asiakkaan hoitopolun kehittämi- nen ja käyttöönotto yhteistyössä LSHP:n kanssa. Paikallisen Nepsy- tiimin luominen. Lasten ja nuorten hoi- topolun luominen yh- dessä verkoston kans- sa Yhteisen palvelumallin rakentaminen kaikille ikäluokille ja hoitopol- kujen yhdistäminen.	Neuropsykiatristen asiakkaiden määrä Tiimi on/ei Hoitopolku on/ ei ole. Palvelumalli on/ ei ole.	Neuropsykiatris- ten asiakkaiden määrä on kartoit- tus kesken sekä asiakkaiden hoitopolkujen kehittäminen. Nepsytiimi ei ole Omien nepsy- valmentajien hyödyntäminen Kesken Aikuisten palve- luissa toimii Ikäihmisten kohdalla ei toimi
6.	Päällekkäisten toimin- tojen vähentäminen	KunnonSyyni – tieto- järjestelmän käyttöön-	On käytössä	Ei ole käytössä kaikissa yksi-

		<p>otto kaikissa aikuisten psykososiaalisten palveluiden yksiköissä</p> <p>Toimintamallien hiominen eri yksiköiden välillä</p> <p>Yhteisten toimitilojen uudelleen organisointi</p>	<p>Tehokkaampi palvelukokonaisuus on/ ei ole.</p> <p>Tilat on/ ei ole.</p>	<p>köissä</p> <p>Osittain toimii, kehittämistä vielä on.</p> <p>Tilat on. Toiminnassa vielä kehitettävää. Työntekijöiden työkuvien päivittäminen kesken.</p>
--	--	---	--	--

4. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Aikaisemmin psykologin virka oli omana toimintana ja osa psykologin palveluista ostopalveluina (nuoret). Psykologin virkaan ei ollut hakijoita ja nyt psykologin palvelut ovat ostopalveluna (lapset, nuoret ja aikuiset). Sosionomi on aloittanut uutena määräaikaisena työntekijänä. Hänen tavoitteena on nostaa Valpas-hankkeen asiakkaat palveluverkostoon sekä ennaltaehkäisevän työn kehittäminen yhdessä eri verkostojen kanssa. Ensi vuoden tavoitteena on käydä vastuualueen työntekijöiden työnkuvat läpi ja päällekkäisten töiden tunnistaminen sekä tehtävien uudelleen järjestäminen yhdessä henkilöstön kanssa.

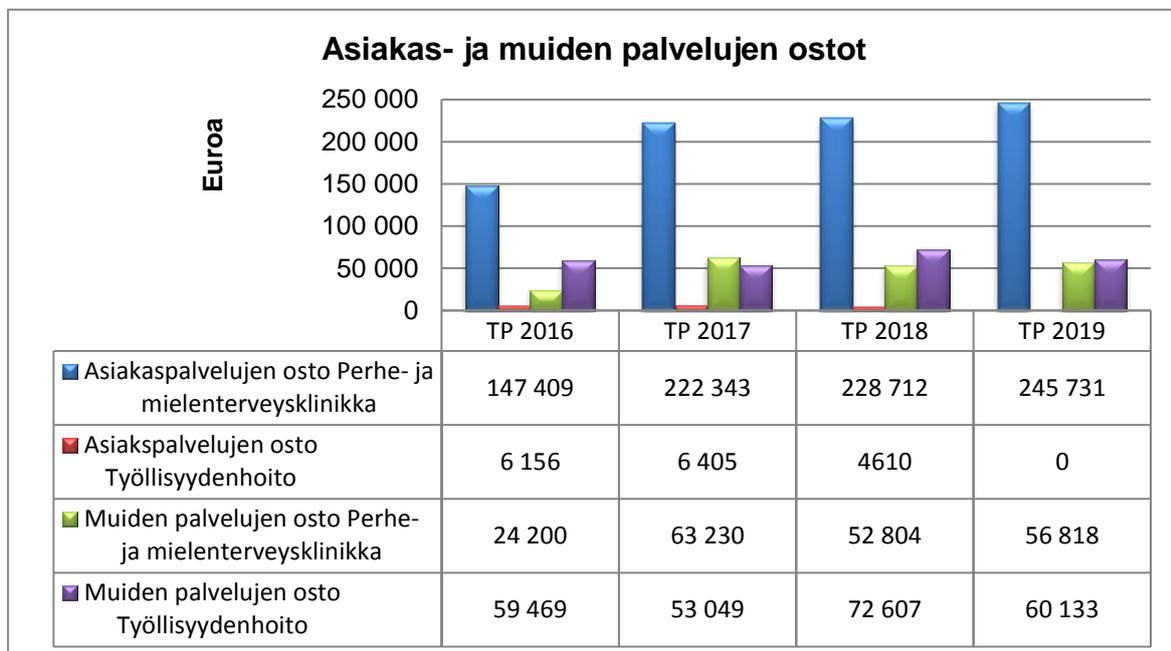
Toteutuma 31.12.

Psykologin palvelut on ollut ostopalveluna. Oman psykologin täyttölupa haettiin loppuvuodesta ja tarkoituksena on saada psykologi vuonna 2020. Sosionomin määräaikaista paikkaa ei jatkettu. Työnkuva ei kehittynyt suunnitelman mukaan, johtuen avopuolen muutoksista. Jalkautuvan avomielenterveys- ja päihdekuntoutuksen työtehtäviin tuli muutoksia vuoden 2019 aikana ja toimitilat vaihtuivat. Ennen toimittiin 3 eri paikassa ja uusien tilojen myötä toiminnat ovat siirtyneet kahteen paikkaan. Tämän avulla pystyttiin purkamaan päällekkäisiä toimintoja ja tehostamaan toimintaa.

Toimintatorpan toimintaa on vuoden aikana kehitetty uusissa tiloissa ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa lisätty koko ajan. Vuoden 2019 lopussa Toimintatorpalla työskenteli 6 työntekijää, mutta toimintamuutosten ja uusien tilojen myötä työntekijöiden määrää vähennetään vuoden 2020 alussa kahdella työntekijällä. Toimintatorpan tärkeimpiin tehtäviin kuuluu kuntouttavien ja tukevien kotikäyntien lisääminen sekä rakentaa erilaisia kuntouttavia ryhmätöitä. Tavoitteena olisi, että ihmiset voisivat asua kodeissaan tuettuina mahdollisimman pitkään. Päihde – ja mielenterveyskuntoutujien ryhmiä on yhdistetty ja ne toimivat Toimintatorpan vetovastuulla. Asiakkaiden osallisuutta pyrittiin tukemaan suunnittelemalla ryhmätöinnat yhdessä kuntoutujien kanssa sekä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, jolloin toinen vetäjä tulee Toimintatorpalta ja toinen vetäjä toisesta yksiköstä esim. Saura –säätöiltä tai muusta kaupungin eri yksiköstä.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA+LTA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Toimintamenot	-3 270 315	-3 241 033	-2 992 200	-2 997 698	-2 820 000	-2 820 000
Toimintatulot	269 660	361 707	258 700	252 413	220 000	220 000
Toimintakate	-3 000 656	-2 879 326	-2 733 500	-2 745 286	-2 600 000	-2 600 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA+LTA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Vakin.virat ja toimet 31.12.	24	28	32	26	32	32
Henkilöstömenot €	-1 790 700	-1 870 671	-1 726 950	-1 623 709	-1 690 000	-1 650 000
Muutos %	9,9	4,5	-7,7	-6,0	-1,6	-2,4
Palvelujen ostot €	-379 692	-378 334	-392 540	-384 191	-240 000	-240 000
Muutos %	31,4	-0,4	3,7	-2,1	-13,4	0
Toimintakate €/asukas	-401	-390	-367	-377	-359	-364

VASTUUALUE: VAMMAISTEN PALVELUT

1. TOIMINTA-AJATUS

Kehitysvammaisten erityispalvelujen ja vammaispalvelulain mukaisten palvelujen tuottaminen palvelutarpeen mukaisesti. Vammaiset henkilöt tarvitsevat yleensä vaihtelevia, pitkäkestoisia ja monimuotoisia tuki- ja palvelumuotoja elämän eri vaiheissa ja solmukohtissa.

Toiminta-ajatus tukee Kemijärven kaupunkistrategian arvoja kuntalaisten välisestä tasa-arvoisuudesta ja kuntastrategian strategista tavoitetta toimivat ja laadukkaat palvelut.

2. TUOTTAVUUSTOIMENPITEET JA -HANKKEET

Palveluseteli palveluasuminen ja henkilökohtainen apu.

Päivätoiminnan uudelleenjärjestelyt (palvelumuodot ja toimitilat).

Maakuntauudistuksen esivalmistelun esittämien painopisteiden toteuttaminen vuosina 2019-2020.

Toteutuma 31.12.

Palvelusetelin käyttöönotto siirtyy myöhempään vaiheeseen koska palvelutuottajaksi ei ole hakeutunut yhtään toimijaa.

Päivätoiminnan järjestelyt ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti paitsi miesten toimintaryhmän toiminnan ja tilojen valmistelua jatketaan.

Maakunnallisten sosiaali- ja terveystalvelujen kehittäminen keskeytyi huhtikuussa 2019. Tämän johdosta vastuualueelle kohdistettujen maakunnallisten painopisteiden valmistelua ja kokeilua ei voitu jatkaa.

Palvelujen piiriin on tullut ennakoitua enemmän uusia asiakkaita. Heitä oli noin 20.

Vastuualueen toimintaa on sopeutettu asiakastarpeen mukaiseksi ja muuttuneeseen toimintaympäristöön erityisesti palvelutarpeen kartoituksen, henkilökohtaisen avun palvelujen ja kuljetuspalvelujen osalta. Lähitulevaisuuden haaste on järjestää asuminen ja soveltuva päivätoiminta 3-4 nuorelle aikuiselle.

3. TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TOT. 31.12
1. Palveluseteli vammaisten palveluasuminen ja henkilökohtainen apu	Palvelusetelin sääntökirja, muut asiakirjat Palvelun tuottajaksi hakeutuminen ja tuottajien valinta Perehdytys setelin käyttöön	Palveluseteli palveluasuminen kun uusi kehitysvammaisten ryhmäkoti käynnistyy Palveluseteli henkilökohtaisen avun palveluihin 1.3.2019 alkaen	Palvelusetelin käyttöönotto siirtyi myöhemmin käyttöön otettavaksi, koska palvelutuottajaksi ei hakeutunut yhtään toimijaa
2. Palvelujen joustaminen ja asiakkaiden hoito oikeassa paikassa	Yksilölliset tarpeet palveluja suunniteltaessa ja toteuttaessa	Palvelutarpeen arviointien määrä	KVL 38 ja VPL 64

	kassa oikeaan aikaan	sa Hoidon ja huolenpidon porrastus asiakkaiden palvelutarpeiden mukaisesti		
--	----------------------	---	--	--

4. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Sosiaalityöntekijän työaika muuttuu 50 % työajasta kokoaikaiseksi.

Toteutuma 31.12.

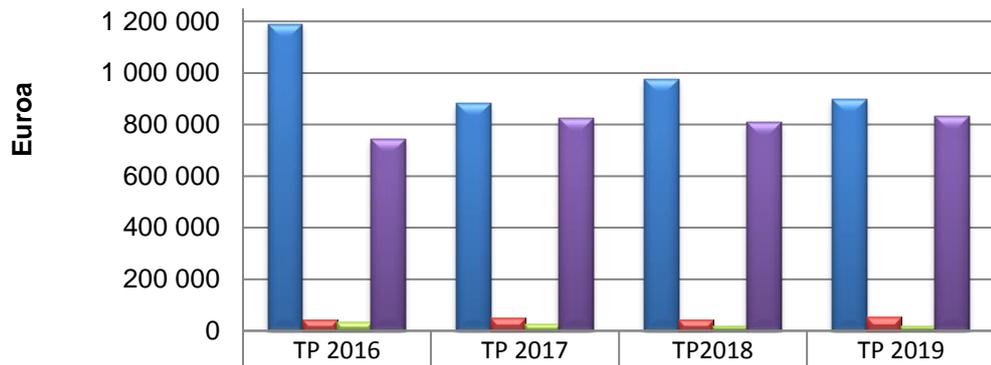
Toteutunut suunnitelman mukaisesti.

Vammaisten palvelujen tarvitseman erityisosaamisen hyödyntäminen kaupungin omasta organisaatiosta ja/tai ostopalveluna on vaikeutunut. Tervehdyttämishjelmassa olisi turvattava erityisosaamisen (terveyskeskuslääkäri, psykologi, psykiatri, puheterapeutti, fysioterapeutti, sosiaalityöntekijä jne.) joustava käyttö vammaisten asiakkaiden tarpeisiin.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Toimintamenot	-4 726 185	-4 630 451	-4 378 870	-4 387 949	-4 400 000	-4 400 000
Toimintatulot	492 350	480 139	394 500	361 420	390 000	390 000
Toimintakate	-4 233 835	-4 150 312	-3 984 370	-4 026 529	-4 010 000	-4 010 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Vakin.virat ja toimet 31.12.	43	31	33	32	33	33
Henkilöstömenot €	-2 261 143	-1 802 066	-1 654 280	-1 641 571	-1 650 000	-1 650 000
Muutos %	1,2	-20,3	6,5	-0,8	-0,3	0
Palvelujen ostot €	-1 859 684	-2 185 984	-2 212 570	-2 223 751	-2 230 000	-2 230 000
Muutos %	20,8	17,5	0,8	0,5	0,8	0
Toimintakate €/asukas	-557	-563	-546	-553	-553	-561

Palvelujen ostot

	TP 2016	TP 2017	TP2018	TP 2019
■ Ostopalvelut	1 189 727	881 682	976 540	898 977
■ Toimintakeskus	43 993	49 814	44 681	53 177
■ Myllytupa	34 005	27 153	17 686	18 249
■ Vammaispalvelulain mukaiset maksut	744 384	822 729	806 994	830 891

VASTUUALUE: IKÄIHMISTEN PALVELUT

1. TOIMINTA-AJATUS

Ikäihmisten palveluiden tehtävänä on tarjota ikääntyneille mahdollisuus terveeseen ja täysipainoiseen elämään tukemalla heidän hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta.

Ikäihmisten palvelut sisältävät kuntouttavat ja kotiin tarjottavat palvelut, palveluasumisen, laitoshoidon, omaishoidon, veteraanikuntoutuksen ja veteraanien kotona asumista tukevat palvelut.

lääkkään asiakkaan tarvitsemat palvelut perustuvat palvelutarpeen arviointiin. Hoidon porrastuksen myötä tavoitteena on oikea ja asianmukainen palvelu ja hoito ikäihmisten hoitoketjussa.

2. TUOTTAVUUSTOIMENPITEET JA -HANKKEET

Palvelurakenteen keventämistä ja kotona selviytymisen tukemista mm. Toimiva kotihoito Lappiin –hankkeen toimintamallien juurruttamisen avulla sekä palveluiden kehittämistä osallistavan Lapin terveyskeskusvalmennuksen avulla.

Toteutuma 31.12.

Kotona selviytymisen tueksi ikäihmisten palveluissa on pyritty kehittämään ennaltaehkäisevää toimintaa, ottamalla käyttöön kotihoidon arviointijaksot, toteuttamalla kotikuntoutusta ja iäkkäiden palveluohjausta. Asiakasta ei oteta suoraan kotihoidon asiakkaaksi, vaan uudelle asiakkaalle toteutetaan enintään 4 viikon arviointijakso. Jakson aikana asiakkaan toimintakykyä tuetaan tehostetusti ja arvioidaan palvelujen tarvetta ja sisältöä. Tavoitteena on turvallisen, mahdollisimman itsenäisen kotona asumisen mahdollistaminen ja hyvä sairauksien hoito. Näitä jaksoja on toteutettu yht. 11 kpl vuonna 2019. Kotikuntoutuksen tavoitteena on asiakkaan toimintakyvyn parantaminen ja säilyminen sekä elämänlaadun ja turvallisuudentunteen parantaminen niin, että kotona voi asua mahdollisimman pitkään. Samalla vähennetään koti- ja laitoshoidon tarvetta ja viivästytetään ympärivuorokautisen hoivan tarvetta.

Ikäihmisten palveluohjausta osataan jo hyödyntää hyvin, sen käyttö on lisääntynyt vuosittain. Yhteydenottojen määrä on kasvanut reilut 30 % edelliseen vuoteen nähden.

Kotihoidon palvelusetelin käyttöönotto valmisteltiin vuoden 2019 aikana ja kuntaan saatiin ensimmäinen yksityinen kotihoidon palveluntuottaja loppuvuodesta. Kotihoidon asiakkuudet on tarkistettu ja asiakkaat, joiden kotihoidon palvelujen kriteerit eivät täyty, on ohjattu yksityiselle palveluntuottajalle.

Perhehoitoa pyrittiin saamaan uutena palvelumuotona kuntaan. Kunta lähti mukaan syyskuun alussa käynnistyneeseen ”Ikäihmisten perhehoitoa Pohjoiseen”- hankkeeseen. Tavoitteena on perhehoidon jalkauttaminen ja vakiinnuttaminen alueella. Huolimatta siitä, että perhehoitajan valmennuksen suorittaneita on liki kaksikymmentä, ei innostusta toiminnan aloittamiseen ole toistaiseksi toteutunut. Kaksi osa-aikaista perhehoitajaa on toteuttanut kotikäynnejä kahdelle asiakkaalle vuoden aikana.

Asumispalveluissa on uutena palveluna tarjottu yhteisöasumista Pienkoti Oilissa, mutta siihen ei ole ollut kiinnostusta. Palveluasumisen palvelusetelin käyttöönotto valmisteltiin vuoden 2019 aikana ja ensimmäiset asiakkaat ovat siirtyneet palveluasumiseen palvelusetelillä

Esperi Hoivakoti Kiekeröön vuoden 2020 alussa.

Pyrkimys tehostetun ympärivuorokautisen asumispalveluiden paikkojen vähentämiseksi on haasteellista. Ennalta ehkäisevää toimintaa ja avopalveluita sekä teknologiaa tulee kehittää edelleen, jotta kotona asuminen mahdollistuu ja se on turvallista. Työ on käynnissä, mutta ennen kuin jo aloitetuilla toimenpiteillä on riittävää vaikuttavuutta, se vie aikaa.

3. TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TOT.31.12
1. Ikäihmisten palvelurakenteen kehittäminen tehostetusta palveluasumisesta kevyempään palvelumuotoon	<p>Ikäihmisten sosiaalihoitolain mukaisten asumispalveluiden ja laitoshoidon myöntämisperusteiden käyttöönotto maakuntamallin mukaisesti.</p> <p>Asiakkaan toimintakykyä mittaavan Rai-arviointiohjelman tehokas, moniammatillinen hyödyntäminen asiakastarpeiden määrittelyssä sekä kotihoidon ja palveluasumisen laadun seurannassa.</p>	<p>Lautakunnan päätös asumispalveluiden ja laitoshoidon myöntämisperusteiden käyttöönotosta.</p> <p>Laitoshoitopotilaiden määrä.</p> <p>Asumispalveluasiakkaiden määrä.</p> <p>Asumispalveluihin hakeneiden määrä.</p> <p>Perhe- ja omaishoidon toteutuminen / intervallijaksohoidon toteutuminen.</p> <p>Rai-arviointiohjelman tulosten hyödyntäminen.</p> <p>Hoito- ja kuntoutussuunnitelmien päivitys (väh. 2 x vuodessa).</p>	<p>Toteutunut</p> <p>Laitoshoitopotilaita 7 (yli 75-v. 6 potilasta eli n.0,45%)</p> <p>Tehostetun palveluasumisen asiakkaita yht. 168 koko vuonna</p> <p>Hakemuksia 103 kpl, 52%:lle myönteinen päätös</p> <p>2 osa-aikaista perhehoitajaa toteuttanut kotikäyntejä 2:lle asiakkaalle.</p> <p>Omaishoidon hakemuksia 33 kpl, joista kielteisiä päätöksiä 5kpl (kriteerit eivät täyty) Lakisääteiset omaishoidon vapaat voitu toteuttaa joko intervallijaksohoidossa tai päivätoimintana.</p> <p>lääkkäiden palveluohjauksessa RAI-Ca toteutetaan kaikille uusille asiakkaille palvelutarpeen arvioinnissa.</p> <p>Hoito- ja kuntouttmissuunnitelmat päivitetty väh. 2 kertaa/v toteutunut osittain</p> <p>Omaishoidettavien määrä yht. 131 ja 2 osa-aikaista perhe-</p>
	Omaishoidon tuen myöntämisperusteiden päivitys.	Omaishoitajien ja perhehoitajien lkm. Päivitytysten omais-	

			<p>hoidon tuen myöntämisperusteiden käyttäminen.</p> <p>Lääkkeiden koneellinen annosjakelu / kotihoidon asiakkuusmäärät.</p>	<p>hoitajaa toteuttanut kotikäyntejä 2:lle asiakkaalle. Omaishoidon soveltamisohjeet päivitetty ainoastaan maksuluokkien indeksitarkastukset tekemällä</p> <p>Koneellinen annosjakelua laajennettu kaikille kotihoidon annosjakeluun piiriin soveltuville asiakkaille/asiakkaita palvelun piirissä 100</p>
2.	Ennaltaehkäisevien palveluiden ja toimintatapojen juurruttaminen sekä kehittäminen ikäihmisten palveluissa.	<p>Palveluohjauksen kehittäminen paikallisesti ja seutukunnallisesti yhteneväiseksi ja tehokkaaksi. Asiakkaan toimintakykyä mittaavan Rai-arviointijärjestelmän tehokas hyödyntäminen palveluohjauksessa (Rai-Ca).</p> <p>Ennakoiva kotiutus – ja kotikuntoutusmallin sekä kotihoidon kuntouttavan arviointijakson käyttöönoton juurruttaminen arkipäivän työskentelyyn moniammatillisesti.</p>	<p>Palveluohjauksen yhteydenotot ja virtu.fi kautta tapahtuvat yhteydenotot (lkm) sekä Rai-Ca:n kautta tehdyt arviot.</p> <p>Toteutuneet kotikuntoutukset (lkm) ja ennakoivan kotiutumisen soveltamisohjeet mm. tsekkauslistan muodossa.</p> <p>Yhteistyömallit kotihoidon/kotiutustiimin kesken. Kehittäjäasiakasmallinnuksen hyödyntäminen palvelujen kehittämisessä.</p>	<p>Yhteydenottojen määrä 607 kpl (kasvua 32%). Yhteydenotot Virtun kautta 3 kpl.</p> <p>Toteutuneet kotikuntoutuksia ei voida hakea tilastosta, koska ne sisältyvät osana säännöllisen kotihoidon/kotihoidon arviointijakson palvelu- ja hoitosuunnitelmaan, ei tilastoida erikseen. Rai-Ca:n kautta tehdyt palvelutarpeen arvioinnit 68 kpl</p> <p>Kotiutustiimin toiminta siirretty fyysisesti ja hallinnollisesti kotihoidon yhteyteen, yhteistyötä tiivistetty. Kehittäjäasiakasmallinnus ei ole toteutunut. Kuntouttavia arviointijaksoja toteutunut 11 kpl</p>
3.	Palveluiden valinnanvapauden lisääminen palvelusetelin avulla.	Palvelusetelin käyttöönoton laajentaminen kotipalveluihin.	<p>Lautakunnan päätös palvelusetelin käyttöönotosta kotipalveluihin.</p> <p>Palvelusetelin käyttöönoton toteutumi-</p>	<p>Ltk: n päätös 27.8.2019 § 100. Palvelusetelisääntökirjan käyttöönoton valmistelutyö käynnistyi loppuvuoden</p>

			nen ja myönnettyjen palvelusetelien lkm.	2019 aikana. Myönnettyjä palvelusetelejä 0 kpl
4.	Ikäpoliittisen ohjelman luominen.	Monialaisen työryhmän valmisteluna suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi.	Ikäpoliittisen ohjelman hyväksyminen (valtuuston päätös).	Hvitk 3.12.2019 § 153 Kh 9.12.2019 § 429 Kv 16.12.2019 § 8

4. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Ikäihmisten palveluissa sosiaalityön merkitys ja rooli on lisääntynyt sekä moniammatillisen työskentelyn tarve on todettu välttämättömäksi sujuvan työskentelyn turvaamiseksi, jolloin sosiaalihoitajan työ on kokoaikaista ikäihmisten palveluissa. Kotiin tarjottavien palveluiden monipuolistaminen on edellyttänyt kotihoitoon hoitoapulaisen kokoaikaisen työpanoksen. Entisestä Puistolasta on palannut lähihoitaja kotihoitoon sekä kaupungin toisesta toimipisteestä työntekijä koulutautuu kotihoidossa oppisopimuksella lähihoitajaksi.

Asiakkaan tukeminen kotona pärjäämiseen mahdollisimman pitkään ja kotipalvelun mahdollistaminen eri tilanteissa vaativat mm. henkilöstöressurssien uudelleen kohdentamista sekä hoitohenkilöstön joustavaa ja tarpeenmukaista työkiertoa.

Toteutuma 31.12.

Ikäihmisten palveluihin lisätty sosiaalityöntekijän resurssi on ollut tarpeellinen ja sosiaalityöntekijän työpanos parantanut erityisesti moniongelmaisten iäkkäiden asioiden hoitumista ja ennalta ehkäissyt osaltaan ongelmien kasautumista yksittäisen asiakkaan näkökulmasta, kun ongelmiin on päästy pureutumaan ajoissa.

Kotihoidossa, jossa yhdellä osastonhoitajalla on ollut noin 50 työntekijää vastuullaan, on esimiestyötä organisoitu uudelleen vuoden 2019 aikana ja osastonhoitajan työparina työskentelee apulaisosastonhoitaja, joka osittain tekee hallinnollista työtä kliinisen työn ohella.

Vakituiset toimet on täytetty lukuun ottamatta vuoden lopussa 3 eläköitymistä ja 1 irtisanoutumisen, joista 2 täytetään vuoden 2020 alussa ja 2 jätetään täyttämättä. Sijaispula jatkuva läpi vuoden. Työkiertoa ja henkilöstön joustavaa käyttöä on toteutettu tarpeen mukaan. Työssä olevat ovat tehneet tarvittaessa tuplavuoroja/kutsuttu vapaalta, jotta suunnitellut palvelut on voitu toteuttaa.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Toimintamenot	-12 350 935	-9 758 678	-9 567 860	-9 687 068	-9 510 000	-9 460 000
Toimintatulot	1 909 668	1 048 300	846 400	1 072 893	840 000	840 000
Toimintakate	-10 441 257	-8 710 378	-8 721 460	-8 614 175	-8 670 000	-8 620 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 31.12	TS 2020	TS 2021
Vakin.virat ja toimet 31.12.	113	57	58	54	58	57
Henkilöstömenot €	-6 512 235	-3 285 206	-2 792 230	-2 843 921	-2 740 000	-2 690 000
Muutos %	2,6	-49,6	12,0	1,9	-1,9	-1,8
Palvelujen ostot €	-3 353 739	-3 090 974	-3 074 420	-3 158 211	-3 080 000	-3 080 000
Muutos %	-1,2	-7,8	-1,3	2,7	0,2	0
Toimintakate €/asukas	-1 374	-1 181	-1 195	-1 183	-1 196	-1 206

